SPRAWOZDANIE

SYNDYKATU POLSKICH HUT ŻELAZNYCH

ZA ROK 1927.

Dubl. SCB 5
do 30.X.907

KATOWICE
1928

BIBLIOTEKA SGPS
wydawnictw

Poufne!

Egzemplarz Nr. 35

dla wyłącznego użytku

P.T. Tow. Zakładów Metalowych

B. Hantke

Warszawa

3907/46

SPRAWOZDANIE
SYNDYKATU POLSKICH HUT ŻELAZNYCH
ZA ROK 1927.

KATOWICE
1928

E 4a3

SL3d 3a

362397
1827
III

W-70/23336
13.11./3,-/

X130914
362397

3,00

UCZESTNICY SYNDYKATU

Górnośląskie Zjednoczone Huty Królewska i Laura, Spółka Akcyjna Górniczo-Hutnicza, Katowice.

Bismarckhütte, Wielkie Hajduki.

Friedenshütte, Spółka Akcyjna, Katowice.

Towarzystwo Akcyjne Zakładów Hutniczych „Huta Bankowa", Dąbrowa Górnicza.

Towarzystwo Sosnowieckich Fabryk Rur i Żelaza, Spółka Akcyjna, Warszawa.

Towarzystwo Zakładów Metalowych B. Hantke, Spółka Akcyjna, Warszawa.

Kattowitzer Aktien-Gesellschaft für Bergbau und Eisenhüttenbetrieb. Katowicka Spółka Akcyjna dla Górnictwa i Hutnictwa, Katowice.

Modrzejowskie Zakłady Górniczo-Hutnicze, Sp. Akc., Warszawa.

Spółka Akcyjna Wielkich Pieców i Zakładów Ostrowieckich, Warszawa.

Baildonstal, Spółka Akcyjna, Katowice.

Towarzystwo Starachowickich Zakładów Górniczych, Spółka Akcyjna, Warszawa.

Huta Żelazna „Kraków", Spółka Akcyjna, Kraków.

Huta „Silesia", Spółka Akcyjna, Paruszowiec.

SPRAWY ORGANIZACYJNE SYNDYKATU POLSKICH HUT ŻELAZNYCH

SP. Z OGR. ODP.

O ile rok 1926-ty, jako pierwszy rok działalności Syndykatu jednoczącego wszystkie polskie huty, można było uważać za okres próby, o tyle zestawienie rezultatów z lat 1926 i 1927 jest dowodem tego, że huty polskie obrały w Syndykacie właściwą drogę dla opanowania i skonsolidowania krajowego rynku. Zarówno pod względem organizacyjnym, jakoteż w praktyce handlowej stała nowa organizacja na wysokości zadania, pracując z dużym pożytkiem tak dla hut żelaznych, jak i swych odbiorców.

Struktura organizacyjna Syndykatu pozostała w 1927 roku w ogólnych zarysach bez zmian. Syndykat obejmował sprzedaż na rynku krajowym w następujących grupach:

a) półwyroby,
b) żelazo sztabowe, bednarka i sztrypsy do wyrobu rur,
c) żelazo uniwersalne,
d) żelazo formowe,
e) walcówka,
f) blacha gruba,
g) blacha cienka,
h) ciężki i lekki materjał dla nawierzchni kolejowej,
i) zestawy kołowe i ich części,
j) sztuki kute.

Ważność umów syndykackich ubiegała z dniem 30 czerwca 1927 r. Po odbyciu szeregu posiedzeń doprowadziły pertraktacje w dniu 19 marca 1927 roku do dalszego przedłużenia umów syndykackich o jeden rok, tj. do 30 czerwca 1928 r. Dwie huty, mianowicie Baildonstal, S. A. i Silesia, S. A., ze względu na swoje postulaty co do kwot udziałowych, przedłużyły umowy syndykackie tylko do końca 1927 r. W dniu 15 listopada 1927 r. doszło do skutku dalsze porozumienie z temi dwoma hutami, na podstawie którego obie podpisały umowy syndykackie do 30 czerwca 1928 r.

Przy sposobności przedłużenia Syndykatu powzięto, oprócz załatwienia różnych postulatów w sprawie kwot udziałowych, także zasadniczą uchwałę, na podstawie której ma być przy końcu każdego kwartału kalendarzowego przeprowadzone w każdej grupie rozliczenie nadwyżek i niedoborów w stanie wysyłek zarówno ilościowe, jakoteż pieniężne.

Pozatem zapadła uchwała Rady Nadzorczej, według której żadnemu uczestnikowi nie przysługuje prawo obsadzania stanowisk w Prezydjum Rady Nadzorczej, w Komitecie Wykonawczym i w Zarządzie.

Prace przygotowawcze dla przedłużenia i rozbudowy Syndykatu zostały powierzone specjalnej Komisji pod kierownictwem p. Dyr. Dr. Malchera.

Zasadniczą podstawę działalności tej Komisji stanowiła uchwała hut z dnia 6 września 1927 r., w której

> „huty jednogłośnie oświadczają, iż godzą się na rozbudowę obecnego Syndykatu wewnętrznego na Syndykat kompletny przez włączenie własnego zapotrzebowania oraz eksportu i że rokowania w tej sprawie mają być natychmiast podjęte i prowadzone w szybkiem tempie."

Rok sprawozdawczy nie przyniósł realizacji tej uchwały i dopiero na posiedzeniu Zjednoczenia Głównego, odbytem w dniach 23 i 24 kwietnia 1928 r. w Warszawie, zostało w tym względzie osiągnięte dalsze zasadnicze porozumienie.

Jak w poprzednim okresie sprawozdawczym, posiadał Syndykat Polskich Hut Żelaznych również w 1927 r. swoją Centralę w Katowicach oraz Oddział w Warszawie. Prócz tego organami Syndykatu w niektórych okręgach są inspektorzy, któ-

rych zadanie polega na stałem obserwowaniu i kontrolowaniu rynku i poszczególnych odbiorców Syndykatu, oraz na przeprowadzaniu w powierzonych im rejonach zamierzeń organizacyjnych Syndykatu, zwłaszcza w stosunku do handlu hurtownego, wreszcie na reprezentacji i dopilnowaniu interesów Syndykatu wobec władz i urzędów państwowych i samorządowych. Inspektoratów takich jest pięć:

dla północnej części Kresów Wschodnich w Wilnie,

dla południowej części Kresów Wschodnich w Kowlu,

dla Wschodniej Małopolski we Lwowie,

dla Zachodniej Małopolski w Krakowie oraz

dla terenu W. M. Gdańska w Gdańsku.

Walka z konkurencją zagraniczną wymaga utworzenia inspektoratu również w Poznaniu. Zrealizowanie tego postulatu odłożono na r. 1928.

W roku sprawozdawczym postanowili uczestnicy wybudować w Katowicach własny gmach administracyjny dla Syndykatu. W tym celu został zakupiony odpowiedni plac oraz rozpisany konkurs na projekt budowy gmachu. Samo rozpoczęcie budowy gmachu nastąpi po przedłużeniu Syndykatu, a więc około połowy 1928 r.

POLITYKA SPRZEDAŻY

Po względnie dobrych rezultatach, osiągniętych przez Syndykat w 1926 r. tak w kierunku możliwie największego zabezpieczenia hut przed ryzykiem strat, jak również uporządkowania rynku przez odpowiednie zorganizowanie odbiorców, zadanie Zarządców Syndykatu w roku sprawozdawczym polegało na dalszej rozbudowie i pogłębieniu osiągniętych pomyślnych wyników.

W tym celu Syndykat stosował następujące środki:

a) ostrożna polityka kredytowa i nałożenie solidarnej odpowiedzialności na hurtowników w formie funduszu gwarancyjnego,

b) stosowanie systemu rabatów ilościowych, bonusów za dobrą specyfikację oraz dopłat za małą ilość, według zasad ustalonych już w 1926 r.,

c) stała kontrola rynku, obserwacja poszczególnych odbiorców, kontakt z organizacjami odbiorców oraz inicjowanie i popieranie dążeń organizacyjnych między odbiorcami,

d) przeciwdziałanie wszelkim wewnętrznym i zewnętrznym wpływom dezorganizującym rynek polski,

e) stopniowe realizowanie takiej organizacji rynku, któraby umożliwiła jak najpełniejsze wyzyskanie jego pojemności.

Terminy płatności pozostały, naogół biorąc, bez zmiany. Już w pierwszych miesiącach 1927 r. mogliśmy przystąpić do udzielania zupełnie pewnym klientom liberalniejszych warunków kredytowych, do czego zarządcy zostali upoważnieni uchwałą Komitetu Wykonawczego z dn. 18 marca 1927 r. W wypadkach otrzymania odpowiedniego zabezpieczenia, przeważnie w formie hipoteki kaucyjnej, Syndykat szedł w szczególności przetwórczemu przemysłowi metalowemu niejednokrotnie w granicach swych możliwości jak najdalej na rękę.

Dla przyzwyczajenia klienteli do jak najskrupulatniejszego przestrzegania terminów płatności duże znaczenie miało utworzenie w Syndykacie osobnego Wydziału Inkasa. Dodatnie skutki jego działalności dały się ocenić w całej pełni zwłaszcza w drugiej połowie roku sprawozdawczego, kiedy nastąpiło na rynku pieniężnym pogorszenie położenia i dał się odczuwać silny brak płynnych środków obrotowych.

Z dniem 1 kwietnia 1927 r. Syndykat zredukował skonto kasowe za wpłaty gotówkowe, uskutecznione we właściwym terminie, z 3% na 2%. Dane statystyczne dowodzą, że to zmniejszenie skonta kasowego nie odbiło się niepomyślnie na stosunku wpływów gotówkowych do wpływów wekslowych.

Szczególną wagę nadawał Syndykat sprawie odpowiedniej obsługi przeróbczego przemysłu metalowego. Osobisty kontakt z wszystkiemi większemi zakładami i indywidualne traktowanie potrzeb i interesów tych zakładów przekonały nawet naszych przeciwników o tem, że Syndykat miał na względzie nietylko dobro swych uczestników, ale również swych stałych odbiorców.

Dla fabryk śrub, gwoździ i wyrobów drucianych ustalone zostały specjalne rabaty i warunki zapłaty. W związku zaś ze szczególnie trudną sytuacją, jaka wytworzyła się w 1927 r. na polskim rynku blach cienkich wskutek intensywnych wysiłków konkurencji zagranicznej, zaszła konieczność specjalnego traktowania rabatów dla głównych odbiorców tego materjału, którymi są cynkownie.

Aczkolwiek polityka kredytowa Syndykatu była zawsze ostrożna, stał się on jednak ze względu na brak gotówki i drożyznę kredytu bankowego, stopniowo zbiorowym i coraz większym wierzycielem niemal wszystkich odbiorców żelaza.

W związku z tem Syndykat szukał dalszych sposobów zabezpieczenia interesów hut. Od firm, którym zostały przyznane ulgowe warunki kredytowe, wymagano specjalnych gwarancyj. Do hipo-

tek kaucyjnych, weksli gwarancyjnych i przyjęcia całkowitego lub częściowego wzgl. jednorazowego delcredere za poszczególnych odbiorców przez inne zakłady przemysłowe, dochodzi w roku sprawozdawczym w stosunku do hurtownego handlu nowa instytucja mianowicie t. zw. fundusz gwarancyjny hurtowników I-szej kategorji, t.j. solidarna poniekąd gwarancja wszystkich hurtowników I. kategorji z wspólnego funduszu.

Związki hurtowników zdecydowały się po długich pertraktacjach na wprowadzenie tego funduszu z dniem 1. lipca 1927 r. i od tego terminu też Syndykat potrąca hurtownikom I. kategorji tytułem składki na ten fundusz ½% od wartości wszystkich wystawionych przez Syndykat dla nich faktur. Skoro fundusz osiągnie pożądaną wysokość, potrącenia te zmniejszone zostaną do minimum.

Cel funduszu gwarancyjnego określa tegoż statut, jak następuje:

a) pokrywanie strat Syndykatu, powstałych temuż ze stosunków handlowych z hurtownikami I. kategorji, a w szczególności z udzielonego pojedyńczemu hurtownikowi kredytu towarowego,

b) pokrywanie częściowe lub całkowite strat, powstałych członkom funduszu, t.j. hurtownikom I. kategorji, w wypadku niezawinionej straty (na jednogłośny wniosek danego Związku Hurtowników).

Zarząd funduszu gwarancyjnego spoczywa w rękach Komitetu, składającego się z jednego przedstawiciela Syndykatu oraz jednego przedstawiciela związków hurtowników. Właścicielem funduszu gwarancyjnego są wszystkie związki hurtowników, które przystąpiły do umowy o funduszu gwarancyjnym. Prawo rozporządzania tą własnością przysługuje poszczególnym związkom hurtowników tylko w razie rozwiązania umowy o funduszu gwarancyjnym, co następuje przy rozwiązaniu Syndykatu, a odnośnie do poszczególnych hurtowników z chwilą wystąpienia z grona hurtowników I. kategorji. Sumy, tworzące fundusz gwarancyjny, są umieszczone w banku i odpowiednio oprocentowane. Dodatnia strona takiej formy wzajemnej gwarancji leży w momencie podniesienia poczucia solidarności pomiędzy samymi hurtownikami, jak i w stosunku hurtowników do Syndykatu.

Pomimo jasno wytkniętego i wytrwale realizowanego programu, polityka sprzedaży Syndykatu nie była prowadzona schematycznie, lecz dostosowywała się elastycznie do położenia na rynku, uwzględniając specyficzne potrzeby poszczególnych branż, jak i lokalne warunki rynkowe. Przejawiało się n. p.

a) przy ustalaniu cen i innych warunków dla odbiorców na rynku gdańskim,

b) w specjalnem uregulowaniu rabatów dla cynkowni,

c) w zarządzeniach o przyjmowaniu i dokonywaniu dostaw do miejscowości, w których istnieją lokalne zrzeszenia hurtowników,

d) w odmiennym od dawniejszego uregulowaniu dostaw walcówki dla fabryk gwoździ i drutu po uruchomieniu Syndykatu tej branży,

e) oraz w szeregu innych zarządzeń Syndykatu P. H. Ż. a najbardziej w ustosunkowaniu się do potrzeb przemysłu przetwórczego.

Sprężysta organizacja rynku oddała Syndykatowi niepomierne usługi szczególnie przy zwalczaniu konkurencji zagranicznej. Możemy śmiało stwierdzić, że bez tej organizacji rynku nie bylibyśmy w stanie przeszkodzić inwazji żelaza zagranicznego na rynek wewnętrzny tak, jak się to nam w roku 1927 udało.

POLITYKA CEN

Syndykat Polskich Hut Żelaznych pozostał w roku sprawozdawczym również w swej polityce cen wierny wytycznym, jakie ustalił na początku swej działalności. Wytyczne te są oparte na przeświadczeniu, że rozsądna i na dalszą metę obliczona polityka cen poprzestać musi na zapewnieniu uczestnikom Syndykatu normalnych, gospodarczo uzasadnionych warunków produkcji, będąc równocześnie czynnikiem niwelującym i stabilizacyjnym w ogólnej gospodarce krajowej.

Rezultatem tak pojętej polityki cen jest niezaprzeczony fakt, że cena żelaza rozwija się w przeciwieństwie do cyfr indeksowych ogólnej drożyzny i cen poszczególnych innych artykułów, a nawet cen komponent kalkulacyjnych dla żelaza w sposób równomierny i bardzo umiarkowany (p. tablice I i II).

Fakt ten jest tem znamienniejszy, że hutnictwo ze względu na konieczność utrzymania eksportu żelaza, który, wobec silnej konkurencji na rynkach zagranicznych, pracującej w nieporównanie lepszych warunkach naturalnych i rozporządzającej olbrzymiemi kapitałami oraz najnowszemi urządzeniami technicznemi, i wobec spowodowanej tą nadmierną konkurencją depresji cen światowych, nie mówiąc już o cenach czysto dumpingowych, stanowi poważną pozycję deficytową dla hut, musi szukać przynajmniej częściowej rekompensaty w cenach rynku krajowego. Konieczność eksportu żelaza podyktowana jest względami na utrzymanie zakładów hutniczych w dostatecznym ruchu wobec zbyt małej jeszcze pojemności rynku krajowego. Równocześnie hutnictwo eksportować musi ze względu na bilans handlowy Państwa, gdyż, importując rudy zagraniczne i złom, musi zrównoważyć to obciążenie gospodarstwa krajowego odpowiednim eksportem. Przytem musi hutnictwo polskie ciężko walczyć o zdobycie jak najkorzystniejszej pozycji wobec międzynarodowych karteli i porozumień europejskiego przemysłu żelaznego.

Wreszcie musi hutnictwo, pracując ręka w rękę z metalowym przemysłem przetwórczym, popierać również jego dążenia eksportowe w gotowych produktach żelaznych. Syndykat czyni to, udzielając przemysłowi przetwórczemu specjalnie niskich, bo eksportowych, cen dla materjałów przeznaczonych na wyrób towarów mających iść na eksport. Ceny te, leżące poniżej kosztów własnych hut, muszą oczywiście znaleźć częściowy ekwiwalent, o ile huty mają uniknąć poważnych deficytów.

W roku sprawozdawczym cena zasadnicza żelaza doznała dwukrotnej zmiany, mianowicie z dniem 1 kwietnia przez podwyżkę na Zł 360,—, a następnie z dniem 15 maja przez obniżenie na Zł 350,—. Dla zrozumienia tych zmian koniecznem jest uświadomienie sobie ogólnej sytuacji, jaka je poprzedzała i uzasadniała.

Cena zasadnicza Zł 325.— (w złotych obiegowych) mniej rabaty, które dochodziły do 8%, ustalona w dniu 7 maja 1926 r. na zasadzie kosztów produkcji, obliczonych z końcem kwietnia 1926 r., obowiązywała bez zmian przez cały rok 1926 i pierwsze 3 miesiące roku 1927.

Już wkrótce po ustaleniu powyższej ceny zaczęły wzrastać koszty wszystkich komponent kalkulacyjnych dla ceny żelaza, tak, że w lipcu huty stanęły przed perspektywą strat w razie utrzymania dotychczasowej ceny zasadniczej żelaza i dalszego wzrostu kosztów własnych. Zaniechano wówczas podwyżki, pragnąc przyczynić się do stabilizacji cen i kosztów robocizny na rynku polskim. Niestety nadzieje na faktyczną stabilizację nie ziściły się, gdyż następne miesiące przyniosły katastrofalny poprostu wzrost ceny złomu. Równocześnie inne współczynniki kalkulacyjne przyjęły także tendencję zwyżkową. Pomimo to dwukrotnie jeszcze, a mianowicie w październiku i w grudniu 1926 r., huty odstąpiły na usilne nalegania Pana Ministra Przemysłu i Handlu od przeprowadzenia podwyżki cen, licząc na obietnicę Rządu, że nastąpi faktyczna stabilizacja

przedewszystkiem tych czynników, na które Rząd miał odpowiedni wpływ, tj. ceny złomu i robocizny, oraz, że Rząd udzieli hutom daleko idącego poparcia w postaci znacznych zamówień, szczególnie kolejowych. Ostatecznie miały być przyznane różne ulgi, taryfowe i inne. Nadzieje te niestety nie spełniły się. Huty znalazły się wobec tego w pierwszych miesiącach 1927 r. w sytuacji bez wyjścia, tembardziej, że już z końcem 1926 r. zaznaczyło się dalsze pogorszenie cen na rynkach eksportowych. Po długiem wahaniu Syndykat musiał się ostatecznie zdecydować na odpowiednią podwyżkę ceny żelaza.

Nie chcąc przeładowywać niniejszego sprawozdania bardzo obszernym materjałem, uzasadniającym podwyżkę, ograniczamy się do podania tych czynników, na kształtowanie się których Rząd posiadał bezpośredni wpływ, które zatem stanowią wyraźny dowód wzrostu uznanej przez Rząd ogólnej drożyzny, oraz do przedstawienia dwóch charakterystycznych wykresów statystycznych.

W czasie od maja do końca 1926 r. podrożały mianowicie:

a) przewozy kolejowe o 20—30%,

b) złom żelazny i to również złom dostarczany hutom przez Koleje Państwowe łącznie ze złomem zagranicznym o 100%,

c) płace robotnicze i pensje urzędnicze średnio o 20—30%, przeważnie na podstawie arbitrażu dokonanego na Śląsku przez delegata Rządu,

d) podatki bezpośrednie o 10%,

e) stawka od 1 tonny żelaza, płatna na poczet spłaty podatku majątkowego i dochodowego o 50%, tj. ze złotych 5,— na Zł 7,50.

Wprawdzie udało się w 1927 r. stworzonej przez huty Centrali Zakupu Złomu P. H. Ż. zahamować, a nawet obniżyć ceny za złom krajowy, jednakże nie osiągnięto przez to widocznego polepszenia, gdyż ten ostatni stanowi zaledwie 20% całego zapotrzebowania złomu, a 80% trzeba sprowadzać z zagranicy. Cena zagranicznego złomu utrzymała się w ciągu roku sprawozdawczego na nadmiernie wysokim poziomie.

Płace robotnicze i urzędnicze wzrosły w pierwszych miesiącach 1927 r. o dalsze ca 10%, później w październiku jeszcze raz o ca 15%, tak, że z cyfry indeksowej 52 w maju 1926 r. podniosły się do cyfry 117 w grudniu 1927 r., jak to wykazuje tablica I.

W tablicy tej, zestawionej na podstawie urzędowych danych statystycznych i statystyki Górnośląskiego Związku Przemysłowców Górniczo-Hutniczych oraz Centrali Zakupu Złomu, przedstawiony jest rozwój cen najważniejszych współczynników kalkulacyjnych dla żelaza, tj. robocizny i złomu, oraz ogólnego indeksu drożyźnianego w porównaniu z rozwojem cen żelaza, przyczem za podstawę obliczenia przyjęte zostały ceny z lipca 1924 r. Wykres ten znakomicie ilustruje równomierny i w przeciwieństwie do innych linij nadzwyczaj umiarkowany rozwój ceny żelaza. Widzimy wyraźną tendencję stabilizacyjną, **która ustępowała w kierunku zwyżkowym tylko pod naporem ogólnego wzrostu drożyzny, a nigdy tego wzrostu nie wyprzedzała.**

W czerwcu 1927 r. upłynął termin przywozu złomu z Niemiec, za który huty płaciły umiarkowane ceny. Od tego czasu 80% złomu musiało być zakupowane z wolnej ręki zagranicą, co w rezultacie, mimo usiłowań Centrali Zakupu Złomu, spowodowało, że złom będący ważną komponentą kalkulacyjną, utrzymał się na bardzo wysokim poziomie cen. Na podstawie danych z Centrali Zakupu Złomu przeciętna cena złomu kształtowała się, jak następuje:

w styczniu	1927 r.	Zł	141,70
w lutym	„	„	148,30
w marcu	„	„	152,20
w kwietniu	„	„	157,20
w maju	„	„	165,30
w czerwcu	„	„	168,40
w lipcu	„	„	171,10
w sierpniu	„	„	172,30
we wrześniu	„	„	175,10
w październiku	„	„	168,90
w listopadzie	„	„	152,20
w grudniu	„	„	153,40

Jeszcze dobitniej uwydatnia się niski poziom ceny żelaza w porównaniu z innemi cyframi indeksowemi w tablicy II. Tablica ta została sporządzona wyłącznie na podstawie urzędowych danych statystycznych. Jako punkt wyjścia czyli 100 przyjęte są w niej cyfry indeksowe z 1914 r. Podczas gdy indeksy cen artykułów przemysłowych oraz żywnościowych, jak również ogólny indeks drożyzny wahają się w czasie od sierpnia 1925 r. do końca 1927 r. w granicach od 112 do 167, cena żelaza utrzymuje się przez cały ten czas znacznie poniżej poziomu z roku 1914, podnosząc się dopiero w kwietniu 1927 r. do 92,6, obniżając się jednak następnie znowu do 89,9.

WSKAŹNIKI: CEN ŻELAZA, CEN ZŁOMU ŻELAZNEGO, ROBOCIZNY i OGÓLNEJ DROŻYZNY

za czas od lipca 1924 r. do grudnia 1927 r.

(na podstawie cen w złotych obiegowych).

OBJAŚNIENIE

Wskaźniki cen żelaza i ogólnej drożyzny obliczono na zasadzie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Wskaźniki robocizny obliczono na zasadzie danych Związku Pracodawców Gśl. Przemysłu Górniczo - Hutniczego, biorąc za podstawę obliczeń średnią zarobków wykwalifikowanych robotników (grupa A), zatrudnionych przy wielkich piecach w stalowniach i walcowniach.

Wskaźniki cen złomu obliczono na zasadzie danych Centrali Zakupu Złomu Polskich Hut Żelaznych.

UWAGA: Cena żelaza w wys. zł 222 została ustalona w d. 14. VII. 24 r. W wypadku, gdyby za podstawę obliczeń obrano cenę żelaza z poprzedniego okresu a mianowicie zł 234, to okazałoby się, że rozpięcie pomiędzy wzrostem cen żelaza a wzrostem drożyzny, płac i cen złomu jest znacznie większe, niż to w niniejszym wykresie wykazano.

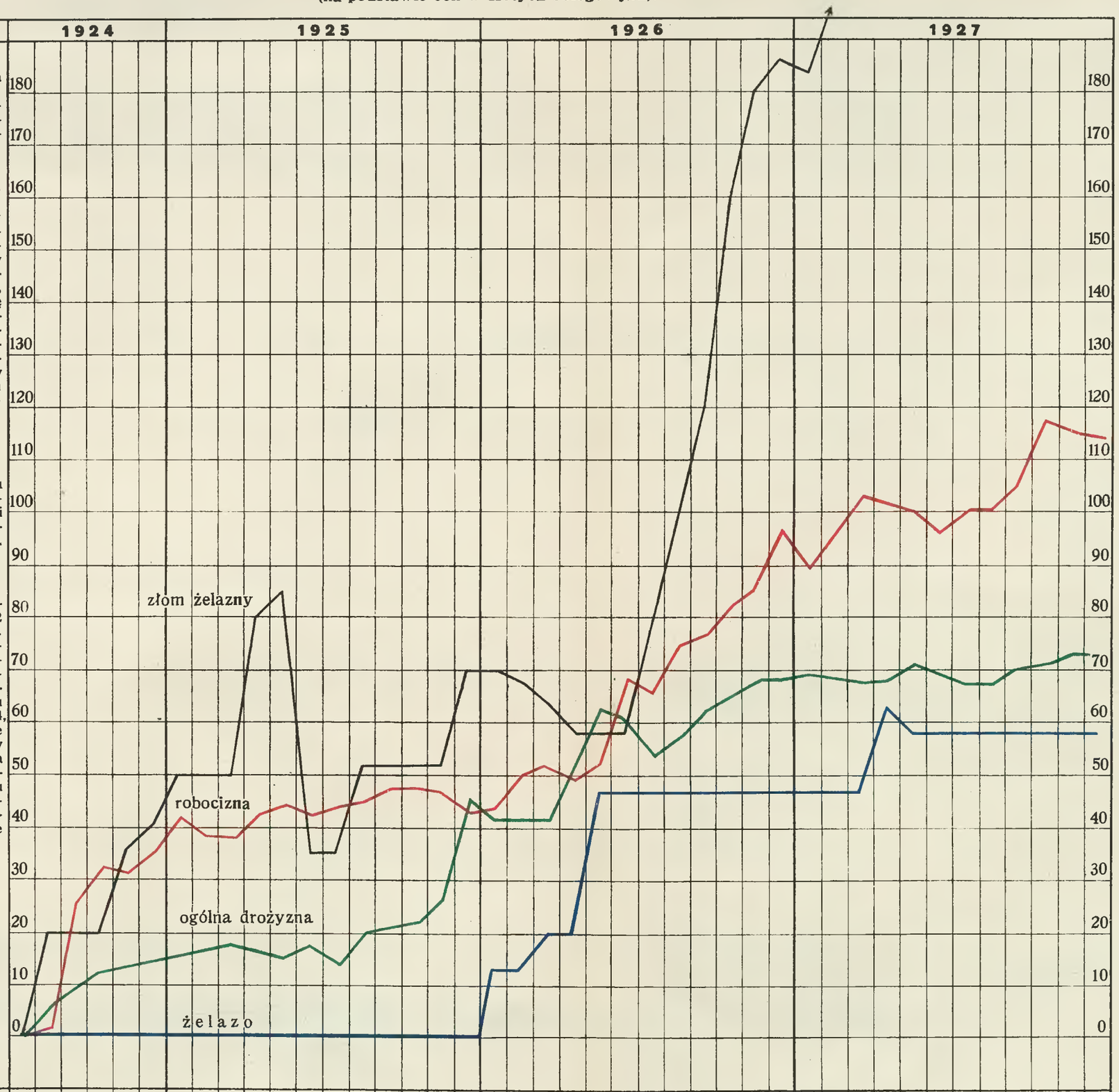

Wzrost wskaźników w stosunku do lipca 1924 roku.

złom żelazny 207%

robocizna 114%

drożyzna 72%

żelazo 58%

MIESIĄCE	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
CENY ŻELAZA	222	222	222	222	222	222	222	222	222	222	222	222	222	222	222	222	222	222
CENY ZŁOMU	50	60	60	60	68	70	75	75	75	90	92,5	67,5	67,5	76	76	76	76	85
PŁACE	6.52	6.64	8,19	8,65	8,60	8,83	9,25	9,05	9,02	9,30	9,39	9,28	9,38	9,45	9,61	9,62	9,59	9,34

MIESIĄCE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
CENY ŻELAZA	250	250	265	265	325	325	325	325	325	325	325	325
CENY ZŁOMU	85	84	82	79	79	79	88	99,5	109	129	140	143
PŁACE	9.36	9.75	9,91	9.73	9.97	10,95	10,78	11,35	11.19	11.87	12,41	12,80

MIESIĄCE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
CENY ŻELAZA	325	325	325	360	350	350	350	350	350	350	350	350
CENY ZŁOMU	142	148	152	157	165	168	171	172	175	169	152	153
PŁACE	12.34	12.83	13,23	13,16	13,06	12,80	13,02	13,07	13,33	14.21	14.09	13,94

TABLICA II.

Wskaźniki w złocie cen żelaza, żywności, artykułów przemysłowych oraz ogólny wskaźnik drożyzny ze stanem z 1914 r. przyjętym za 100 (na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego).

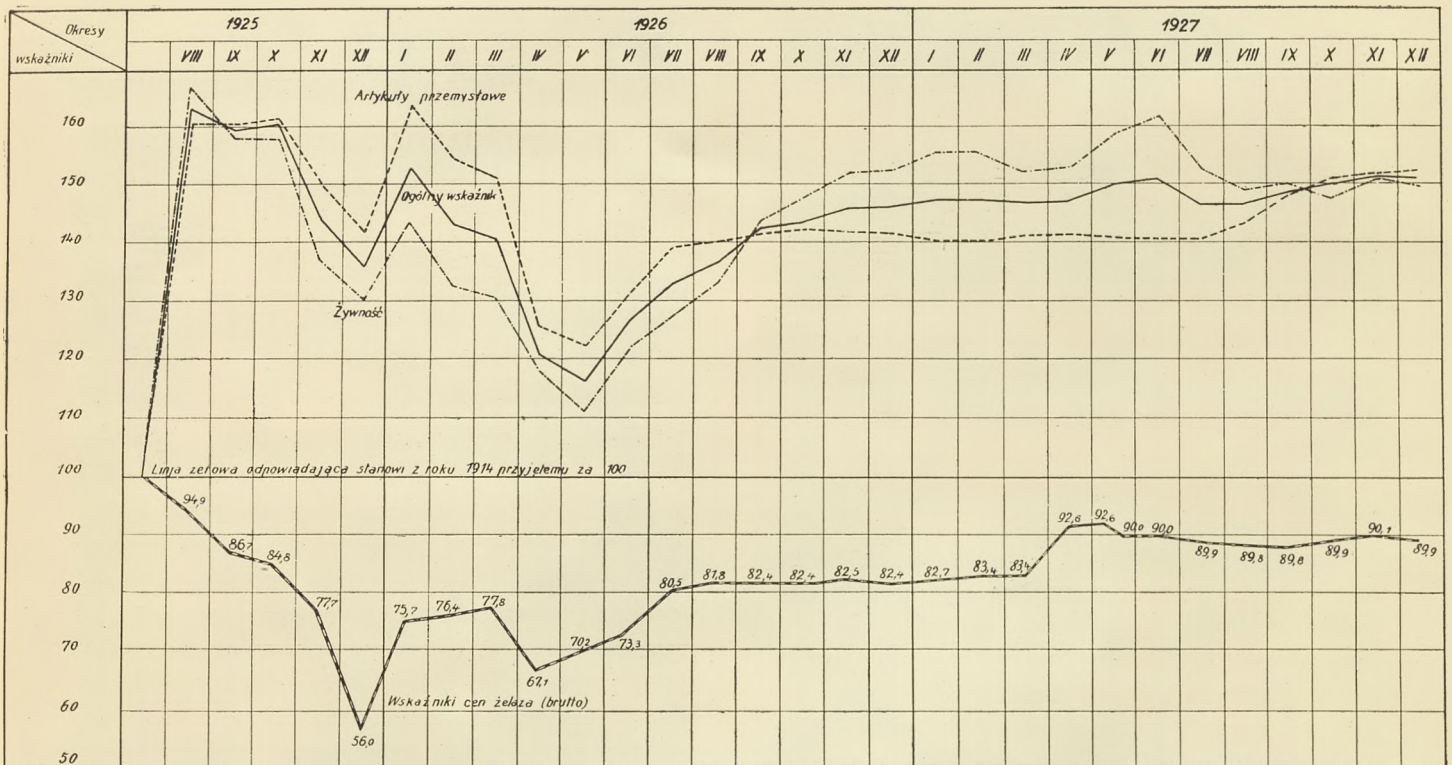

	1925 VIII	IX	X	XI	XII	1926 I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	1927 I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Ceny żelaza w złocie	226,32	214,78	196,20	191,37	175,88	120,66	171,37	172,94	176,20	151,81	158,85	165,97	182,13	185,26	186,40	180,37	180,82	186,45	186,99	188,38	188,42	209,17	209,20	203,39	203,24	202,96	202,92	203,35	203,61	203,28
Ceny żelaza w złotych obiegowych	226,32	222,00	222,00	222,00	222,00	222,00	250,00	250,00	265,00	265,00	325,00	325,00	325,00	325,00	325,00	325,00	325,00	325,00	325,00	325,00	325,00	360,00	360,00	350,00	350,00	350,00	350,00	350,00	350,00	350,00

Uwaga: Cena żelaza Zł 350 za tonnę obowiązuje od 15 maja 1927 r.

W tym stanie rzeczy huty na posiedzeniu w dniu 19 marca 1927 r. uchwaliły podnieść od 1 kwietnia 1927 r. cenę zasadniczą żelaza na Zł 360,— z równoczesną zmianą systemu rabatów, mianowicie miały odtąd obowiązywać:

dla III. kategorji odbiorców dopłata w wysokości 3%, dla II. kategorji dopłata w wysokości 1½%, dla I. kategorji 2% rabatu, odliczanego od ceny zasadniczej.

Przeciwko tej podwyżce wystąpił p. Minister Przemysłu i Handlu, wzywając Syndykat do złożenia cyfrowego umotywowania tej podwyżki. Syndykat uczynił to, przedkładając w dniu 20 kwietnia obszerny i wyczerpujący memorjał.

Pan Minister Przemysłu i Handlu stanął jednak na stanowisku, że kalkulacja Syndykatu jest błędna i zażądał obniżenia ceny.

Huty, które zawsze chętnie popierały dążenia stabilizacyjne Rządu, nawet wówczas kiedy to było połączone z dużemi ofiarami dla nich, przedłożyły p. Ministrowi Przemysłu i Handlu dnia 6 maja 1927 r. nowy wyczerpujący memorjał, w którym zestawiona została dokładna kalkulacja kosztów własnych hut, wyrażająca się w cyfrze Zł 353,60 za tonnę.

Przy żądanej przez Syndykat cenie Zł 360,— za 1 tonę zysk dla hut w razie definitywnego ustabilizowania robocizny byłby minimalny, aczkolwiek nieodzownie potrzebny, jeśli się weźmie pod uwagę ciężką sytuację finansową hut i konieczność gromadzenia rezerw na zapoczątkowanie racjonalizacji i modernizacji hut. Od 1913 r. bowiem nie wykonywano, czy to z braku odpowiednich kapitałów, czy też z innych powodów nawet normalnych prac renowacyjnych, wskutek czego techniczny poziom naszych hut w stosunku do zagranicznych od tego czasu znacznie się pogorszył.

Pomimo to został Syndykat zmuszony do obniżenia zasadniczej ceny żelaza z dniem 15 maja 1927 r. ze Zł 360,— na Zł 350,—, przyczem rabaty zostały ustalone w ten sposób, że III. kategorja odbiorców dopłaca do tej ceny zasadniczej 2%, II. kategorja dopłaca ½%, a I. kategorja otrzymuje rabat w wysokości 2%, odliczany od ceny zasadniczej. Bonifikaty obrotowe i za dobre spe-

cyfikacje, jak i skonto kasowe pozostały bez zmiany, tak samo dopłaty stosowane według cennika dopłat Syndykatu. Instytucje rządowe, w szczególności Koleje Państwowe korzystają z rabatu w wysokości 5%. Oprócz tego w dalszym ciągu Syndykat udziela niskich cen eksportowych przemysłowi przetwórczemu na materjały, przeznaczone do wywozu zagranicę.

Do końca roku sprawozdawczego cena z 15 maja 1927 r. pozostała bez zmiany, pomimo, że nie zapewnia hutom zysków, koniecznych dla normalnego rozwoju zakładów i wyrównania zaległości w dziedzinie modernizacji urządzeń, i pomimo, że w dalszych miesiącach roku sprawozdawczego ogólna drożyzna i ceny poszczególnych komponent kalkulacyjnych dla żelaza wykazują coraz dalszą zwyżkę.

Reasumując powyższe uwagi, należy stwierdzić, że polityka cen Syndykatu szła wybitnie po linji polityki stabilizacyjnej Rządu, że cena żelaza jest w porównaniu z rozwojem cen innych artykułów w Polsce najbardziej umiarkowana i że huty, decydując się po długiem wahaniu i rozwadze na podwyżkę ceny w dodatku stosunkowo nieznaczną, uczyniły to po wyczerpaniu wszelkich innych sposobów wybrnięcia ze swej ciężkiej sytuacji finansowej i przetrzymania okresu przesileniowego, spowodowanego wzrastającą falą drożyzny. Tembardziej więc niezrozumiałe są ataki, pojawiające się przeciwko polityce cen Syndykatu.

Wszak nawet Rząd, przeprowadzając swą politykę stabilizacyjną, niejednokrotnie sam był zmuszonym ustępować pod naporem ogólnej drożyzny i to częściej, niż to czyniło hutnictwo.

Trzeba również podkreślić jako rzecz niezmiernie ważną, że cena żelaza w Polsce nietylko jest bardzo niska w porównaniu z ogólnym poziomem cen w Polsce, ale, że w zestawieniu z wewnętrznemi cenami żelaza w innych państwach przedstawia się także bardzo nisko, jak tego dowodzi poniższa tabela porównawcza.

CENA ZASADNICZA ŻELAZA SZTABOWEGO

na rynku wewnętrznym w przeliczeniu na złote:

	Zł
w Niemczech loco Gliwice (przed ostatnią podwyżką)	362,07
w Anglji	489,40
w Czechosłowacji (już od szeregu lat)	384,40
w Austrji	410,—
w Stanach Zjednoczonych	356,75
w Polsce (już po podwyżce)	350,—

Nadzwyczajna wstrzemięźliwość, jaką wykazały huty polskie w ustalaniu cen żelaza, występuje tem dobitniej, że wiadomą jest rzeczą, iż zagraniczny przemysł żelazny posiada pod każdym względem znacznie lepsze warunki naturalne i techniczne; wymienimy tylko idealne wprost położenie bazy surowcowej, na ogromnym kapitale oparte inwestycje w kierunku modernizacji i racjonalizacji produkcji, względną taniość kapitału oraz nadzwyczajne poparcie miarodajnych czynników w sprawach frachtowych, eksportowych i innych.

Wreszcie wypada nam dla celów porównawczych tylko wspomnieć jeszcze o bardzo charakterystycznym objawie, a mianowicie, że **w Polsce w dużo szybszem tempie wzrastały w ostatnich latach ceny artykułów nieskartelizowanych niż tych wytworów przemysłowych, których ceny regulowane są przez kartele wzgl. syndykaty, szczególnie zaś przez Syndykat Polskich Hut Żelaznych.**

STATYSTYKA SPRZEDAŻY

OGÓLNA WYSOKOŚĆ OBCIĄŻEŃ NA POCZET KWOT UDZIAŁOWYCH.

W sprawozdaniu niniejszem, abstrahując od pewnego rozszerzenia treści, pozostawiliśmy ugrupowanie materjału statystycznego w analogicznym układzie, co w sprawozdaniu za 1926 r.

Dla lepszej oceny wyników działalności Syndykatu i przejrzystszego uwidocznienia zmian, jakie zaszły na wewnętrznym rynku żelaznym w okresie sprawozdawczym, korzystamy jednocześnie z cyfr 1926 r., jako materjału porównawczego.

Ogólny stan obciążeń kwot udziałowych za 1926 i 1927 r. przedstawiony jest w wykresie poniższym:

TABLICA III.

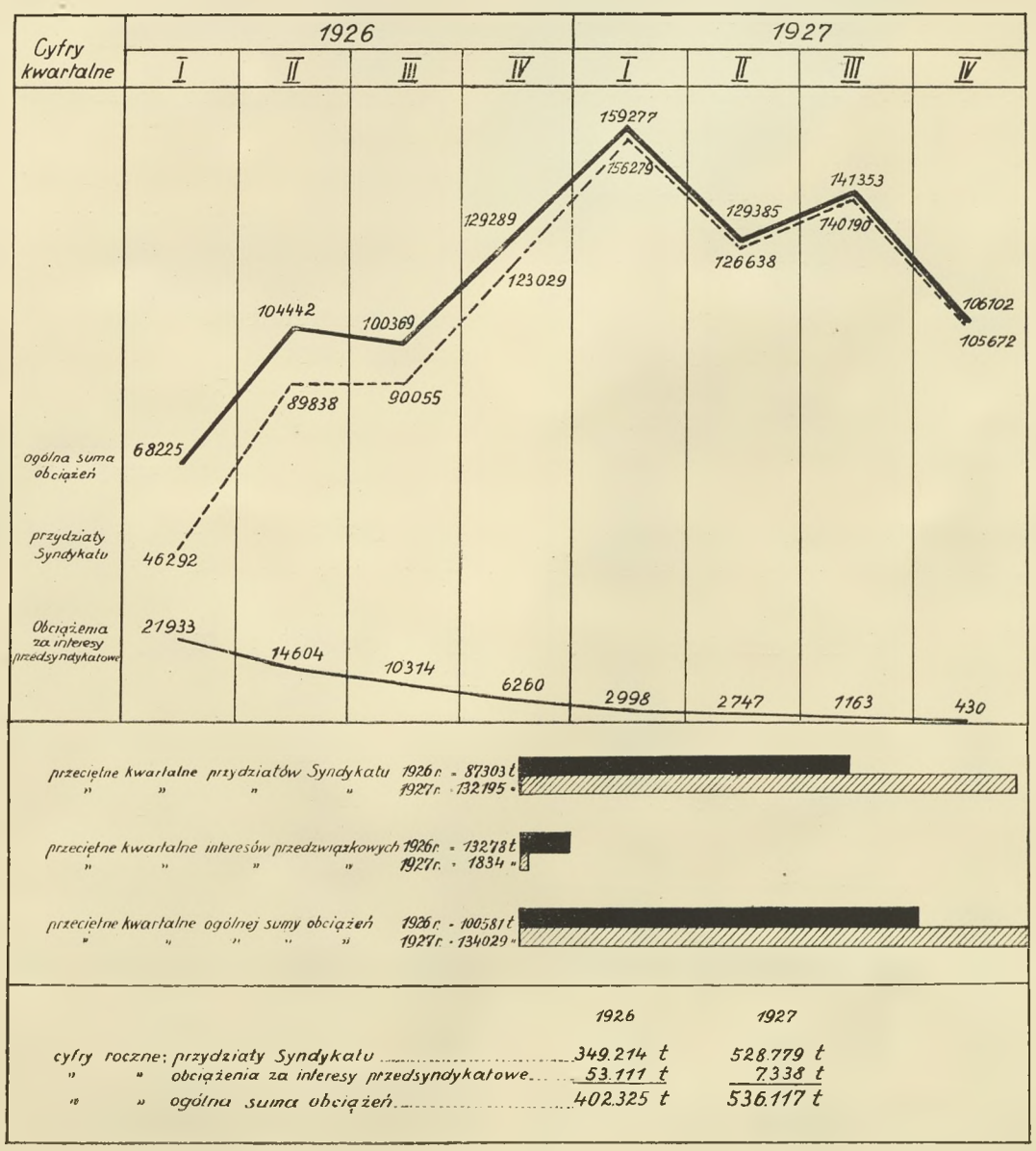

	1926	1927
cyfry roczne: przydziały Syndykatu	349.214 t	528.779 t
" " obciążenia za interesy przedsyndykatowe	53.111 t	7.338 t
" " ogólna suma obciążeń	402.325 t	536.117 t

Ogólna ilość transakcyj, któremi zostały obciążone kwoty udziałowe jest w roku 1927 wyższa, niż w roku 1926.

W kwartałach II., III. i IV. okresu sprawozdawczego w stosunku do kwartału pierwszego ujawniła się tendencja zniżkowa, która najsilniej daje się zaobserwować w kwartale ostatnim.

Z porównania najlepszego kwartału w roku 1926 (kwartał IV.) z najmniej pomyślnym kwartałem okresu sprawozdawczego (kwartał IV.) wynika, że w tym ostatnim nastąpił spadek zamówień o 17 357 t, na który złożyły się następujące przyczyny:

Zamówienia hut syndykatowych zmniejszyły się o 15 964 t, dla przyczyn, które w dalszym ciągu sprawozdania dokładniej omówimy, zaznaczając już obecnie, że spadek ten nie oznacza bynajmniej zmniejszenia się zapotrzebowania hut.

Zamówienia rządowe spadły o 5 710 t, zamówienia natomiast prywatne wzrosły w tym samym czasie o 4 317 t.

Największy napływ zamówień, jak to z wykresu wynika, ujawnił się w kwartałach I. i III. okresu sprawozdawczego. Oprócz zupełnie normalnych i perjodycznie powtarzających się wahań konjunktury, wywoływanych wzmożonem zaopatrywaniem się handlarzy na sezon wiosenny i ograniczaniem zakupów ze zbliżaniem się zimy, na tego rodzaju ukształtowanie się zamówień wpłynęły decydująco zlecenia rządowe, które były największe w kwartałach I. i III., najniższe zaś w kwartale ostatnim, oraz zamówienia hut syndykatowych, które zmniejszały się poważnie z kwartału na kwartał.

Wypada również zaznaczyć, że na osiągnięcie najwyższej cyfry zamówień w I. kwartale wpłynęła w wysokim stopniu okoliczność, iż rekordowa dla 1927 r. cyfra zamówień w miesiącu marcu (57 650 tonu) została osiągnięta głównie z powodu przewidywanej podwyżki ceny żelaza. Wiadomem również jest, że po każdej zmianie cen następuje martwy okres, w ciągu którego klientela usiłuje przystosować się do nowych warunków, co możemy zauważyć rozpatrując zamówienia kwartału II.

Na zniżkową tendencję zamówień, jaka ujawniła się w IV. kwartale, złożyły się: wczesne i silne mrozy, ciasnota płynnych środków obrotowych, prace inwenturowe przeprowadzane z końcem roku oraz pewien niepokój wywołany pośród klienteli ofertami zagranicznemi, które w ostatnim kwartale 1927 r. pojawiły się w Polsce w ilościach poprzednio nienotowanych.

Z tablicy III. wynika m. i., że w 1927 r. złożyły się na ogólną sumę obciążeń, wynoszącą: 536 117 t, przydziały Syndykatu w wysokości 528 779 t oraz obciążenia z tytułu wykonania zamówień przedsyndykatowych, wynoszące 7 338 t.

W stosunku do 1926 r. ogólna wysokość przydziałów Syndykatu wzrosła o	179 565 t
obciążeń natomiast za transakcje przedsyndykatowej spadła o	45 773 t
czyli, że ogólna wysokość transakcyj zanotowanych przez Syndykat (oprócz transakcyj zawartych na warunkach pośredniego eksportu) zwiększyła się ogółem o	133 792 t

Szczegółowy podział zamówień za 1927 r. według produktów przedstawiony jest na tablicy IV.

W porównaniu z 1926 r. przedstawiają się zamówienia te, jak następuje:

Żelazo i drut walcowany .	1927	284 870 t	53,87%
	1926	166 690 „	47,74%
Materjały nawierzchni kol.	1927	109 762 „	20,76%
	1926	65 252 „	18,68%
Blachy	1927	74 976 „	14,18%
	1926	51 608 „	14,78%
Półwyroby	1927	37 978 „	7,18%
	1926	46 488 „	13,31%
Zestawy do kół i części do nich	1927	20 716 „	3,92%
	1926	18 826 „	5,39%
Sztuki kute	1927	477 „	0,09%
	1926	350 „	0,10%
Razem	1927	528 779 t	100,00%
	1926	349 214 „	100,00%

OGÓLNA ILOŚĆ ZAMÓWIEŃ PRZYDZIELONYCH PRZEZ SYNDYKAT

NA POCZET KWOT UDZIAŁOWYCH HUT ZA 1927 R.

PODZIAŁ WEDŁUG PRODUKTÓW.

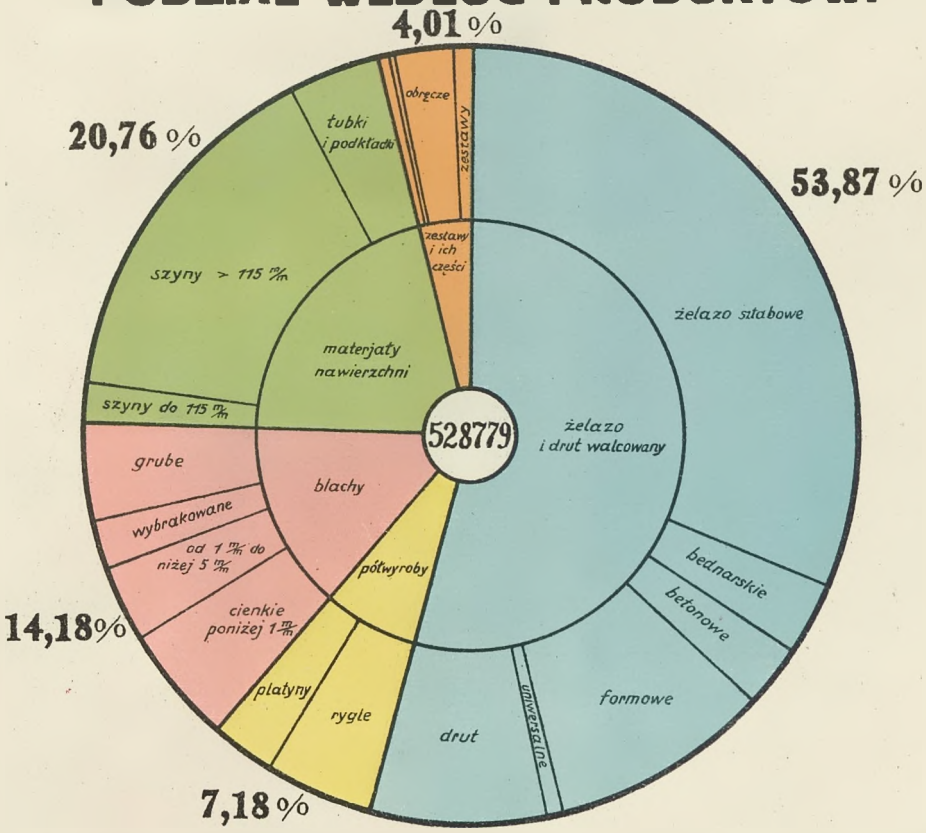

PRODUKTY	TONNY	TONNY	%	%
Rygle	23 823		4,51	
Platyny	14 155		2,67	
Razem półwyroby		37 978		7,18
Żelazo sztabowe	164 868		31,18	
Żelazo bednarskie	15 759		2,98	
Żelazo betonowe	13 508		2,55	
Żelazo formowe	48 352		9,14	
Żelazo uniwersalne	3 311		0,63	
Drut walcowany	39 072		7,39	
Razem żelazo i drut walcowany		284 870		53,87
Blachy cienkie poniżej 1 mm.	22 558		4,27	
Blachy cienkie od 1 mm. do 5 mm.	16 918		3,20	
Blachy cienkie 1 × dekapowane	280		0,05	
Blachy cienkie 2 × dekapowane	3 960		0,75	
Blachy cienkie wybrakowane	10 017		1,89	
Blachy grube (5 mm. i powyżej)	21 243		4,02	
Razem blachy		74 976		14,18
Szyny do 115 mm. włącznie wraz z akcesorjami	8 675		1,64	
Szyny o wysokości powyżej 115 mm.	80 568		15,24	
Łubki i podkładki do szyn powyżej 115 mm.	20 219		3,82	
Łapki do szyn powyżej 115 mm.	300		0,06	
Razem materjały nawierzchni kolejowej		109 762		20,76
Osie	2 037		0,38	
Koła	1 004		0,19	
Obręcze	12 567		2,38	
Zestawy do kół	5 108		0.97	
Razem zestawy do kół i części do nich		20 716		3,92
Sztuki kute		477		0,09
OGÓŁEM		528 779		100,00

Ruch zamówień w poszczególnych kwartałach i grupach produktów zamieszczamy w zestawieniach znajdujących się poniżej:

ŻELAZO I DRUT WAŁCOWANY.

	Rok	I. kw.	II. kw.	III. kw.	IV. kw.	Razem
Żelazo sztabowe .	1927	46 260	37 454	43 084	38 070	164 868 t
	1926	10 909	22 969	39 040	41 230	114 148 „
„ bednarskie .	1927	5 161	3 729	3 270	3 599	15 759 „
	1926	867	1 859	3 535	4 309	10 570 „
„ betonowe .	1927	1 985	3 383	5 234	2 906	13 508 „
	1926	221	1 142	1 486	1 300	4 149 „
„ formowe .	1927	11 356	12 526	13 632	10 838	48 352 „
	1926	4 009	4 685	6 332	5 592	20 618 „
„ uniwersalne	1927	877	815	837	782	3 311 „
	1926	52	287	872	626	1 837 „
Razem żelazo . .	1927	65 639	57 907	66 057	56 195	245 798 t
	1926	16 058	30 942	51 265	53 057	151 322 „
Drut walcowany .	1927	10 754	11 477	8 476	8 365	39 072 t
	1926	1 667	3 338	4 668	5 695	15 368 „

Przedewszystkiem należy zauważyć, że w grupie żelaza i drutu walcowanego najpomyślniejszy kwartał 1926 r. dał gorsze wyniki, niż najsłabszy kwartał okresu sprawozdawczego.

Zamówienia na żelazo bednarskie były najniższe w kwartale III. Ilość zamówień na ten produkt w stosunku procentowym do zamówień żelaza sztabowego utrzymała się w obu latach na tej samej wysokości.

Wzmożenie się zapotrzebowania na żelazo betonowe i formowe było znaczniejsze, niż na inne produkty, co obserwujemy zwłaszcza w kwartałach II. i III., a więc w okresie, w którym panuje w Polsce najsilniejszy ruch budowlany.

Cyfry odnoszące się do żelaza formowego i uniwersalnego wskazują nadto, że fabryki wagonów, które w ciągu 1927 r. uzyskały szereg poważniejszych zleceń ze strony Ministerstwa Komunikacji, oraz warsztaty mechaniczne miały zapewnioną ciągłość i równomierność pracy w okresie sprawozdawczym.

PÓŁWYROBY.

	Rok	I. kw.	II. kw.	III. kw.	IV. kw.	Razem
Platyny . . .	1927	8 198	5 265	275	417	14 155 t
	1926	2 264	8 589	1 986	10 137	22 976 „
Rygle	1927	9 492	6 465	5 392	2 474	23 823 „
	1926	3 669	4 806	5 281	9 756	23 512 „
Razem półwyroby	1927	17 690	11 730	5 667	2 891	37 978 t
	1926	5 933	13 395	7 267	19 893	46 488 t

Zmniejszenie zamówień w grupie półwyrobów w roku 1927 w stosunku do 1926 r. o 8 510 t nie wyraża spadku zapotrzebowania, lecz zostało jedynie spowodowane, jak to już powyżej zaznaczyliśmy, względami natury formalnej, a mianowicie przejściem Huty Silesii w dniu 14 maja 1927 r. na własność Huty Bismarcka.

Ogólna ilość półwyrobów odebrana przez huty Bd. i S. wynosiła w 1927 r. 27 062 t wobec 40 738 t w 1926 r. Pozostałe grupy klientów odebrały w 1927 r. 10 916 t wobec 5 750 t w 1926 r., co wskazuje na korzystny rozwój zamówień również i w grupie półwyrobów (zwiększenie się zamówień o 5 166 t).

BLACHY.

Zamówienia przydzielone hutom przez Syndykat w 1927 roku przedstawiają się w grupie blach, jak następuje:

	Rok	I. kw.	II. kw.	III. kw.	IV. kw.	Razem
Blachy cienkie pon. 1 mm do cynkowania	1927	8 034	3 557	3 219	1 463	16 273 t
	1926	265	7 940	2 112	1 360	11 677 „
Blachy cienkie pon. 1 mm handlowe	1927	1 450	2 010	1 348	1 477	6 285 „
	1926	930	3 257	2 496	2 252	8 935 „
Blachy od 1 — 5 mm	1927	4 167	4 644	3 462	4 645	16 918 „
	1926	1 026	2 270	3 275	4 300	10 871 „
Blachy 1× dekapowane	1927	10	254	—	16	280 „
	1926	—	10	133	10	153 „
Blachy 2× dekapowane	1927	1 319	654	687	1 300	3 960 „
	1926	8	30	260	70	368 „
Blachy wybrakowane	1927	3 205	2 349	2 603	1 860	10 017 „
	1926	19	1 434	2 473	1 843	5 769 „
Blachy grube (5 mm i powyżej) .	1927	5 131	5 603	5 609	4 900	21 243 „
	1926	1 148	2 034	5 536	5 117	13 835 „
Razem blachy	1927	23 316	19 071	16 928	15 661	74 976 t
	1926	3 396	16 975	16 285	14 952	51 608 „

W grupie blach zauważamy, że zamówienia wykazują ciągłość i względną równomierność zapotrzebowania, które w okresie sprawozdawczym w stosunku do 1926 r. naogół wzrosło.

Zamówienia na blachy cienkie poniżej 1 m/m do ocynkowania wykazały w ciągu wszystkich kwartałów 1927 r. stałą tendencję zniżkową, na którą złożyła się okoliczność, iż maximum natężenia zamówień przypada na miesiąc marzec, tj. na początek sezonu budowlanego, minimum zaś na miesiące jesienne i zimowe. Pozatem spadek ów należy przypisać temu, że począwszy od II. kwartału cynkownie prywatne musiały się liczyć więcej niż poprzednio z konkurencją zakładów, zaopatrywanych przez huty na warunkach zapotrzebowania własnego.

Zamówienia na blachy cienkie handlowe poniżej 1 m/m nie wykazały większych wahań.

Zamówienia na blachy cienkie od 1—5 m/m ujawniły pomyślną tendencję rozwojową za wyjątkiem III. kwartału, w którym dał się zauważyć w stosunku do pozostałych znaczny spadek. Zmniejszenie zamówień zostało spowodowane ogólnem osłabieniem konjunktury na blachy od 1—5 m/m, gdyż notujemy je niemal we wszystkich kategorjach klientów.

Grupa blach dekapowanych stanowi stosunkowo nieznaczną pozycję (4 240 t), co ma swe uzasadnienie w tem, że w 1926 r. otrzymał Syndykat stosunkowo niewiele zamówień, gdyż większa część zapotrzebowania na blachy dekapowane została uprzednio pokryta w drodze transakcyj przedsyndykatowych. W stosunku do 1926 roku grupa ta wykazuje zwiększenie się zamówień o 3 719 t.

Co do blach wybrakowanych, to należy podkreślić, że w ciągu okresu sprawozdawczego ujawniła się pewna tendencja zniżkowa, w każdym jednak razie całą ilość blach wybrakowanych znajdującą się na składzie w hutach, ulokował Syndykat na krajowym rynku żelaznym, zmniejszenia się zatem transakcyj w tej grupie w stosunku do 1926 r. nie należy traktować jako symptomu, że w 1927 r. zmniejszyło się zapotrzebowanie na te blachy.

MATERJAŁY NAWIERZCHNI KOLEJOWEJ.

	Rok	I. kw	II. kw.	III. kw.	IV. kw.	Razem
Szyny o wysokości do 115 mm włącznie i akcesorja do nich	1927	1 419	1 835	2 982	2 439	8 675 t
	1926	712	879	1 955	1 916	5 462 „
Szyny powyżej 115 mm	1927	25 325	22 006	22 903	10 334	80 568 „
	1926	15 210	15 301	316	13 978	44 805 „
Łubki i podkładki do szyn powyżej 115 mm	1927	5 288	184	12 796	1 951	20 219 „
	1926	3 240	6 958	301	3 765	14 264 „
Łapki do szyn powyżej 115 mm . .	1927	126	—	160	14	300 „
	1926	52	653	6	10	721 „
Razem materjały nawierzchni kolejowej	1927	32 158	24 025	38 841	14 738	109 762 t
	1926	19 214	23 791	2 578	19 669	65 252 „

Komentując rozwój zamówień na szyny do 115 mm i akcesorja do nich należy zauważyć, że oferty na stary materjał odgrywały jeszcze pewną rolę konkurencyjną, jednakowoż widoczna jest w rozwoju zamówień tej grupy znaczna poprawa. Zamówienia w II. półroczu 1927 r. wykazały w stosunku do I. półrocza wzrost o 67%, a to głównie na skutek poważniejszych zleceń, przeznaczonych dla gospodarstw leśnych na Kresach Wschodnich. W tym samym czasie wzmogły się również zamówienia górnictwa i przemysłu cukrowniczego.

Zamówienia na szyny ponad 115 mm zwiększyły się w stosunku do 1926 r. o 35 763 t, tj. o 79,82% mimo, iż plany większych inwestycyj nie zostały w 1927 r. zrealizowane przez Rząd.

Poza zamówieniami Ministerstwa Komunikacji, które wynoszą w okresie sprawozdawczym 77 518 t, odbiorcami na szyny ponad 115 mm były prywatne przedsiębiorstwa komunikacji (1 267 t), górnictwo (694 t), przemysł metalowy (335 t) i pozostałe gałęzie przemysłu (316 t).

Zamówienia na łapki, w związku z wprowadzeniem przez Ministerstwo Komunikacji nowego typu szyn, wykazały w dalszym ciągu tendencję zniżkową (spadek o 421 t).

ZESTAWY DO KÓŁ I CZĘŚCI DO NICH.

	Rok	I. kw.	II. kw.	III. kw.	IV. kw.	Razem
Obręcze . . .	1927	3 897	1 115	1 761	5 794	12 567 t
	1926	17	1 362	5 055	7 064	13 498 „
Osie	1927	1 392	238	116	291	2 037 „
	1926	—	—	182	688	870 „
Koła	1927	71	194	739	—	1 004 „
	1926	—	—	97	728	825 „
Zestawy . .	1927	1 173	781	1 479	1 675	5 108 „
	1926	—	—	2 362	1 271	3 633 „
Razem zestawy i części do nich	1927	6 533	2 328	4 095	7 760	20 716 t
	1926	17	1 362	7 696	9 751	18 826 „

Zamówienia w grupie zestawów i części do nich wykazują, że powiększenie taboru kolejowego i zastępowanie starego materjału nowym w drodze zamówień, udzielonych Syndykatowi przez Ministerstwo Komunikacji bezpośrednio lub za pośrednictwem krajowych fabryk wagonów, nie wykazało w stosunku do 1926 r. pożądanego rozwoju.

Jak wiadomo, wyłączna sprzedaż grupy zestawów została powierzona Syndykatowi dopiero z dniem 1 czerwca 1926 r. Zamówienia tej grupy

w 1926 r. określały się cyfrą 18 826 t, w ciągu zaś całego roku sprawozdawczego wynosiły one zaledwie 20 716 t, a zatem o wiele mniej, niż należało się spodziewać.

SZTUKI KUTE.

Transakcje w grupie sztuk kutych były minimalne, wynosiły one bowiem:

Rok	I. kw.	II. kw.	III. kw.	IV. kw.	Razem
1927 r.	189 t	100 t	126 t	62 t	477 t
1926 r.	7 t	35 t	296 t	12 t	350 t

W stosunku do 1926 r. wykazały transakcje w grupie sztuk kutych wzrost o 127 t.

Badając ogólną linję rozwojową zamówień za oba okresy sprawozdawcze należy stwierdzić, że cyfry z 1927 r. nie osiągnęły wprawdzie kwot przewidzianych przez huty przy zawiązaniu Syndykatu (za wyjątkiem żelaza formowego), jednakowoż we wszystkich prawie grupach widoczną jest w stosunku do 1926 r. poprawa sytuacji.

Zamieszczone poniżej zestawienie wykazuje, w jakim stosunku do kwot udziałowych znajdowały się w 1927 i 1926 r. zarówno zamówienia przydzielone przez Syndykat, jak i wysyłki hut na poczet transakcyj przedsyndykatowych.

Dla wyrazistszego przedstawienia, w jakiej mierze były zatrudnione huty w poszczególnych kwartałach, zamieszczamy obok tablicę V.

Grupy produktów	Miesięczne kwoty udziałowe tonn	Stosunek procentowy do kwot udziałowych: przydziałów Syndykatu		obciążeń z tytułu wysyłek na poczet transakcyj przedsyndykatowych		ogólnej sumy obciążeń	
		1927	1926	1927	1926	1927	1926
Półwyroby	6 728	47%	58%	—	—	47%	58%
Żelazo sztabowe	20 968	77%	51%	1%	10%	78%	61%
Żelazo uniwersalne	848	32%	18%	8%	14%	40%	32%
Żelazo formowe	3 804	106%	46%	1%	5%	107%	51%
Walcówka	4 847	68%	27%	2%	17%	70%	44%
Blacha gruba	2 834	62%	40%	1%	7%	63%	47%
Blacha cienka	6 420	79%	54%	1%	18%	80%	72%
Szyny do 115 mm włącznie	1 756	40%	26%	—	1%	40%	27%
Szyny powyżej 115 mm	7 500	90%	50%	—	1%	90%	51%
Łubki i podkładki	4 330	39%	28%	—	1%	39%	29%
Łapki	143	17%	42%	—	—	17%	42%
Zestawy i części do nich	2 236	77%	70%	—	5%	77%	75%
Sztuki kute	167	24%	14%	—	1%	24%	15%
Razem	62 581	71%	47%	1%	7%	72%	54%

Analizując bliżej powyższe cyfry zauważamy, że kwoty udziałowe hut za 1927 r., podobnie jak i za 1926 r. były wyzyskane bardzo nierównomiernie.

KWARTALNE I ROCZNE CYFRY

przydziałów Syndykatu i obciążeń za transakcje przedsyndykatowe w stosunku procentowym do kwot udziałowych hut za 1926 i 1927 r.

cyfry kwartalne 1927 — cyfry roczne 1927 — " " 1926

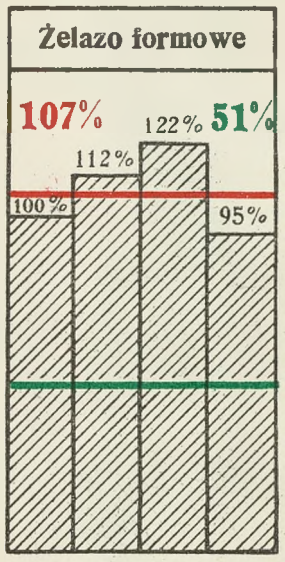

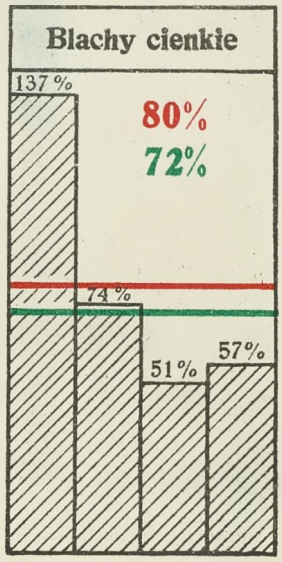

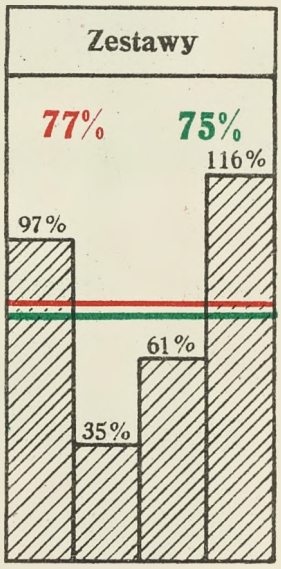

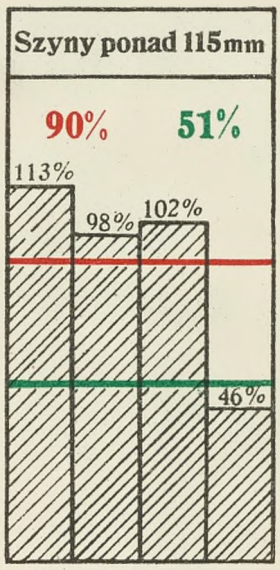

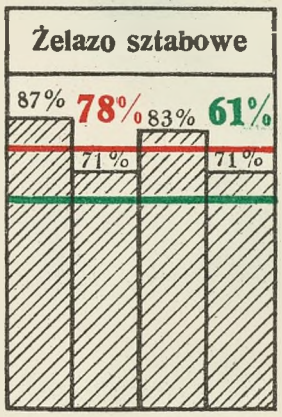

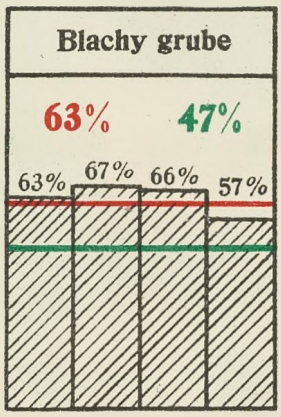

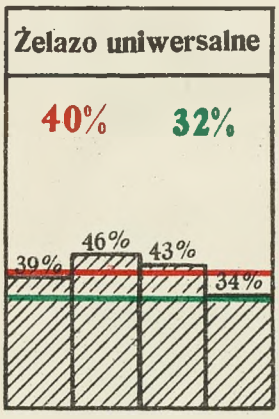

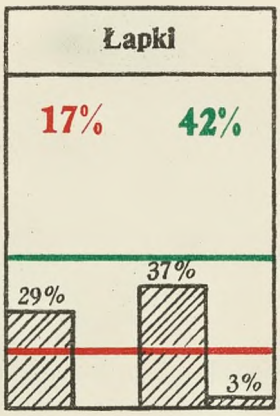

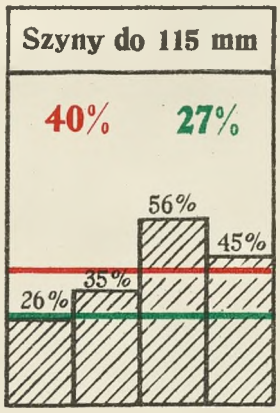

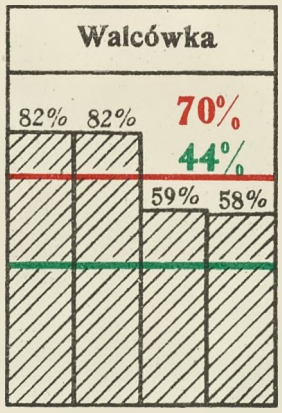

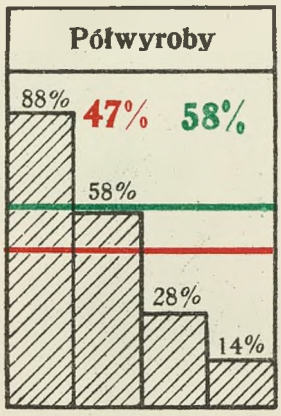

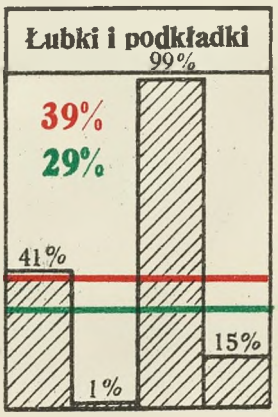

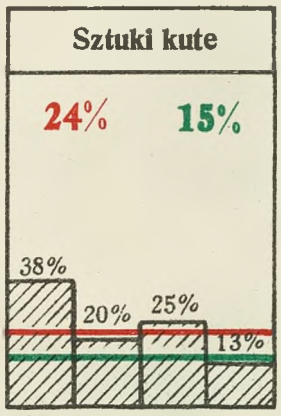

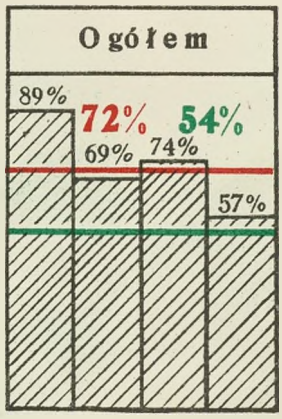

Dla poszczególnych produktów stopień wyzyskania kwot wahał się w granicach od 17 — 107%, przeciętna zaś wysokość dla wszystkich produktów wynosiła w okresie sprawozdawczym 72% (w 1926 r. — 54%).

Największy wzrost zamówień zarysował się w grupie żelaza formowego (107% wobec 51% w 1926 r). Spadek zamówień notujemy jedynie w grupach półwyrobów oraz łapek z przyczyn poprzednio omówionych.

Największym wahaniom podlegały zamówienia na blachy cienkie, które w I. kwartale osiągnęły 137% kwot udziałowych, w następnych zaś kwartałach wykazały silną tendencję zniżkową, wywołaną, jak to już wyżej zaznaczyliśmy, zmniejszeniem zapotrzebowania na blachy do cynkowawania.

Naogół biorąc, napływały zamówienia w poszczególnych kwartałach 1927 r. i w grupach produktów o wiele regularniej niż w 1926 r., co ze względu na zabezpieczenie ciągłości pracy hutom należy uznać za objaw pomyślny.

PODZIAŁ ZAMÓWIEŃ WEDŁUG KATEGORJI ZAMAWIAJĄCYCH I ODBIORCÓW.

	Rok	wg. statystyki zamawiających	wg. statystyki odbiorców
Handel	1927	228 769	172 121 t
	1926	148 232	112 350 „
Przemysł	1927	126 984	177 656 „
	1926	73 959	106 083 „
Różni	1927	12 061	17 105 „
	1926	1 055	4 782 „
Rząd	1927	126 742	127 935 „
	1926	80 112	80 049 „
Samorządy	1927	463	1 188 „
	1926	921	1 933 „
Huty Syndykatowe	1927	33 760	32 774 „
	1926	44 935	44 017 „
Razem:	1927	528 779	528 779 t
	1926	349 214	349 214 „

Porównywując cyfry statystyki zamawiających ze statystyką odbiorców zauważamy, że handel z ogólnej ilości zamówionych w 1927 roku 228 769 t odebrał na skład 172 121 t, tj. 75,24% (w 1926 r. — 75,79%), pozostałe zaś 56 648 t skierował do innych grup odbiorców.

Zamówienia udzielone Syndykatowi bezpośrednio przez przemysł określają się cyfrą 126 984 t, podczas gdy przemysł odebrał faktycznie 177 656 t, to znaczy o 50 672 t więcej.

Analogiczny objaw widoczny jest w grupie „Różni", której zamówienia bezpośrednie wynoszą 12 061 t, według zaś statystyki odbiorców dochodzą do 17 105 t, czyli, że przewyższają cyfry zamówień bezpośrednich o 5 044 t.

Zamówienia rządowe wykazują wprawdzie w cyfrach absolutnych w stosunku do 1926 r. wzrost o 47 886 t (według statystyki odbiorców), biorąc jednak pod uwagę okoliczność, że w 1926 r. stanowiły zamówienia rządowe 22,92% ogólnej wysokości zamówień, w 1927 r. zaś 24,19%, należy stwierdzić, że procentowy udział zamówień rządowych wzrósł zaledwie o 1,27% podczas gdy zamówienia prywatne wykazały w tym samym czasie zwyżkę swego udziału w ogólnej ilości zamówień o 5,14%.

Samorządy pokrywały swe zapotrzebowania w głównej mierze za pośrednictwem miejscowych handlarzy. Z zamówień, które przeszły przez ewidencję Syndykatu, wynika, że odebrały one 1 188 t, tj. o 725 t więcej, niż zamówiły bezpośrednio w Syndykacie.

W związku z uzyskaniem pożyczki amerykańskiej i w miarę finalizowania szeregu pożyczek, co do których poszczególne gminy i instytucje komunalne toczą obecnie pertraktacje, należy się spodziewać, że zamówienia przeznaczone dla Samorządów dadzą w 1928 r. całkiem inny obraz, niż to miało miejsce w okresie sprawozdawczym.

Zamówienia udzielone przez uczestników Syndykatu wynosiły w 1926 r. 44 935 t, w 1927 r. zmniejszyły się one z przyczyn podanych powyżej o 11 175 t.

Rozpatrując udział procentowy poszczególnych grup klientów w ogólnej wysokości zamówień zauważamy, że

	wg. statystyki w 1927 r.	odbiorców w 1926 r.
na zamówienia prywatne przypadało	69,61%	64,47%
na zamówienia Rządowe	24,19%	22,92%
na Huty Syndykatowe .	6,20%	12,61%
Razem	100,00%	100,00%

Szczegółowy materjał cyfrowy, odnoszący się do podziału zamówień na kategorje klientów za 1927 r. zamieszczony jest wraz z odnośnemi wykresami na tablicy VI.

OGÓLNA ILOŚĆ ZAMÓWIEŃ PRZYDZIELONYCH PRZEZ SYNDYKAT NA POCZET KWOT UDZIAŁOWYCH HUT ZA 1927 R.

PODZIAŁ MIĘDZY POSZCZEGÓLNE KATEGORJE KLIENTÓW

według pochodzenia zamówień

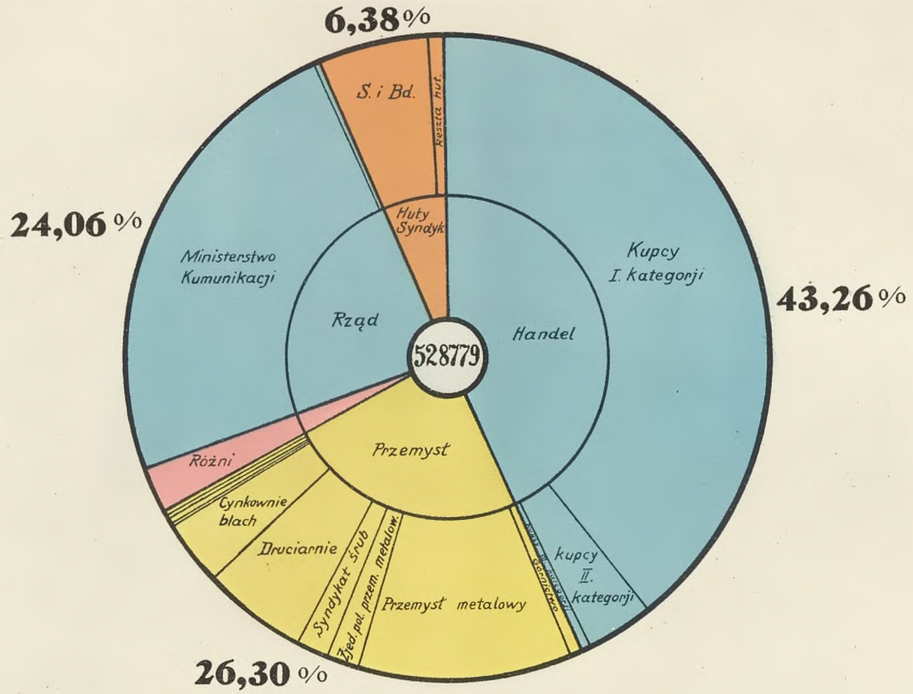

KATEGORJE	TONNY	TONNY	%	%
Kupcy I. kategorji	207 927		39,32	
Kupcy II. kategorji	18 601		3,52	
Kupcy III. kategorji	2 241		0,42	
Razem handel		228 769		43,26
Górnictwo	3 087		0,58	
Przemysł metalowy	56 760		10,73	
Zjednoczenie Przemysłowców Metalowych	7 875		1,49	
Syndykat Śrub	9 103		1,72	
Druciarnie	27 748		5,25	
Cynkownie blachy	17 433		3,30	
Prywatne przedsiębiorstwa komunikacji	985		0,19	
Przemysł budowlany	1 847		0,35	
Przemysł drzewny	1 354		0,26	
Cukrownie	58		0,01	
Pozostałe gałęzie przemysłu	734		0,14	
Razem przemysł		126 984		24,02
Różni		12 061		2,28
Razem zamówienia prywatne		367 814		69,56
Ministerstwo Komunikacji	125 393		23,71	
Pozostałe instytucje rządowe	1 349		0,26	
Razem Rząd		126 742		23,97
Samorządy		463		0,09
Huty S. i Bd.	27 961		5,29	
Reszta Hut	5 799		1,09	
Razem Huty		33 760		6,38
OGÓŁEM		528 779		100,00

według przeznaczenia zamówień

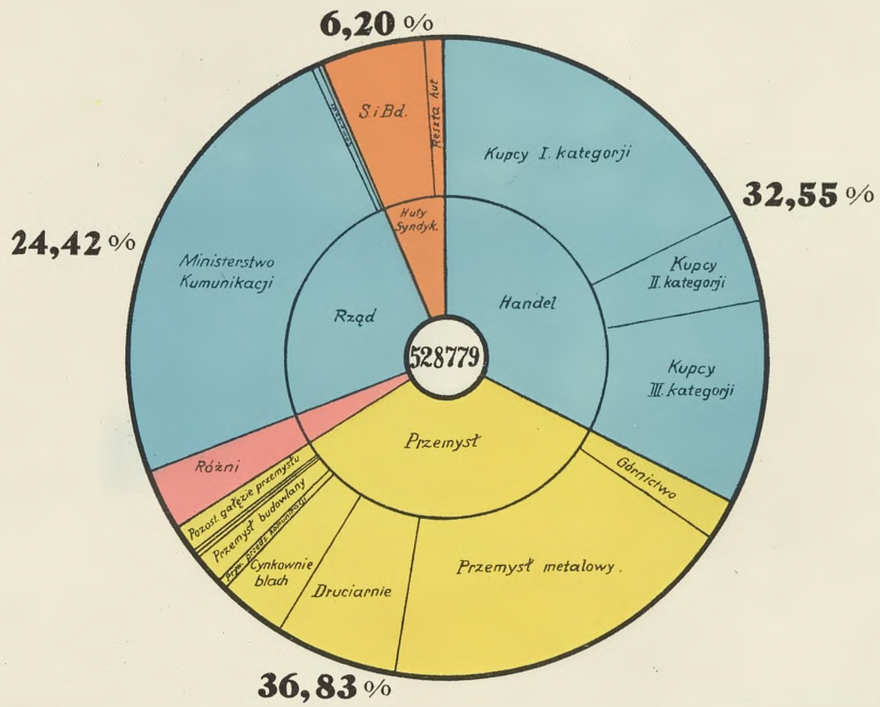

KATEGORJE	TONNY	TONNY	%	%
Kupcy I. kategorji	94 262		17,83	
Kupcy II. kategorji	23 367		4,42	
Kupcy III. kategorji	54 492		10,30	
Razem handel		172 121		32,55
Górnictwo	10 983		2,08	
Przemysl metalowy	94 943		17,95	
Zjednoczenie Przemysłowców Metalowych	—		—	
Syndykat Śrub	—		—	
Druciarnie	32 448		6,14	
Cynkownie blachy	17 923		3,39	
Prywatne przedsiębiorstwa komunikacji	2 575		0,49	
Przemysł budowlany	8 165		1,54	
Przemysł drzewny	1 725		0,33	
Cukrownie	1 071		0,20	
Pozostałe gałęzie przemysłu	7 823		1,48	
Razem przemysł		177 656		33,60
Różni		17 105		3,23
Razem zamówienia prywatne		366 882		69,38
Ministerstwo Komunikacji	126 167		23,86	
Pozostałe instytucje rządowe	1 768		0,34	
Razem Rząd		127 935		24,20
Samorządy		1 188		0,22
Huty S. i Bd.	27 956		5,29	
Reszta Hut	4 818		0,91	
Razem Huty		32 774		6,20
OGÓŁEM		528 779		100,00

HANDEL

Ogólna wysokość zamówień handlu w poszczególnych kwartałach 1927 r. i 1926 r. przedstawiała się, jak następuje:

Kupcy	Rok	I. kw.	II. kw.	III. kw.	IV. kw.	Razem
I. kategorji	1927	54 976	46 366	55 970	50 615	207 927 t
	1926	12 157	23 788	45 188	41 516	122.649 „
II. „	1927	6 361	3 828	5 898	2 514	18 601 „
	1926	2 279	4 287	5 707	6 318	18 591 „
III. „	1927	712	449	488	592	2 241 „
	1926	1 152	2 337	1 740	1 763	6 992 „
Razem handel	1927	62 049	50 643	62 356	53 721	228 769 t
	1926	15 588	30 412	52 635	49 597	148 232 „

Z powyższego zestawienia wynika, że Syndykat przeprowadzał w ciągu 1927 r. konsekwentnie politykę, mającą na celu koncentrację sprzedaży w handlu hurtowym. Z ogólnej bowiem cyfry zamówień bezpośrednich handlu przypada 90,89% na kupców I. kat., bezpośrednie zamówienia kupców III. kategorji wynosiły niespełna 1%, reszta zamówień przypadła w udziale kupcom II. kategorji.

Zaopatrywanie składów, dokonywane przez poszczególne kategorje kupiectwa w sposób powyżej podany, wyrażało się w cyfrach następujących:

Kupcy	Rok	I. kw.	II. kw.	III. kw.	IV. kw.	Razem
I. kategorji	1927	25 416	21 758	23 735	23 353	94 262 t
	1926	5 894	11 481	17 594	19 783	54 752 t
II. „	1927	5 364	5 605	7 433	4 965	23 367 „
	1926	1 622	4 509	4 423	5 000	15 554 „
III. „	1927	18 086	11 424	14 059	10 923	54 492 „
	1926	3 965	8 724	15 815	13 540	42 044 „
Razem handel	1927	48 866	38 787	45 227	39 241	172 121 t
	1926	11 481	24 714	37 832	38 323	112 350 „

Badając cyfry kwartalne zamówień odebranych przez wszystkie kategorje kupców na skład, zauważamy, że w 1926 r. dały się dostrzec poważne odchylenia i nieregularności, w roku zaś 1927 nastąpiło pewne unormowanie stosunków w tej dziedzinie.

Odnośnie do kupców I. kategorji wskazują powyższe cyfry, iż najsłabszy kwartał okresu sprawozdawczego dał lepsze wyniki niż najpomyślniejszy kwartał 1926 r. Zamówienia składowe kupców II. kategorji wzrosły również, lecz nie w takim stopniu jak zamówienia hurtowników I. kategorji. Cyfry wreszcie odnoszące się do transakcyj składowych kupców III. kategorji w IV. kwartale 1927 r. i 1926 r. wskazują, iż grupa ta reaguje o wiele silniej niż kupcy I. i II. kategorji na powtarzającą się z roku na rok depresję konjunktury w związku ze zbliżaniem się sezonu zimowego.

Interesy tranzytowe straciły zresztą w okresie sprawozdawczym dla drobniejszych handlarzy swój urok, a to głównie z tego powodu, że począwszy od 1 stycznia 1927 r. podwyższył Syndykat stawki ustalone jako minimum drobnych specyfikacyj oraz dopłaty za małe ilości.

Wzajemny stosunek zachodzący pomiędzy zamówieniami kupców I., II. i III. kategorji odzwierciedlają w ogólnych zarysach następujące cyfry:

Ogólna wysokość zamówień handlu.

Kupcy	Rok	Tonny	%	w porównaniu do **1926** roku wzrost t	wzrost %	spadek t	spadek %
I. kategorji	1927	207 927	90,89	85 278	8,15	—	—
	1926	122 649	82,74				
II. „	1927	18 601	8,13	10	—	—	4,41
	1926	18 591	12,54				
III. „	1927	2 241	0,98	—	—	4 751	3,74
	1926	6 992	4,72				
Razem handel	1927	228 769	100,00	80 537	—	—	—
	1926	148 232	100,00				

Zamówienia handlu na skład.

Kupcy	Rok	Tonny	%	w porównaniu do **1926** roku wzrost t	wzrost %	spadek t	spadek %
I. kategorji	1927	94 262	54,76	39 510	6,03	—	—
	1926	54 752	48,73				
II. „	1927	23 367	13,58	7 813	1,74	—	—
	1926	15 554	11,84				
III. „	1927	54 492	31,66	12 448	—	—	7,77
	1926	42 044	39,43				
Razem handel	1927	172 121	100,00	59 771	—	—	—
	1926	112 350	100,00				

Udział kupców I. kat. w ogólnej wysokości zamówień handlu wykazał wzrost zarówno w cyfrach absolutnych (o 85 278 t) jak i procentowo (o 8,15%).

„ „ II. „ utrzymał się w cyfrach absolutnych niemal na jednym poziomie (wzrost o 10 t), procentowo zaś wykazał spadek o 4,41%.

„ „ III. „ wykazał zmniejszenie się zarówno w cyfrach absolutnych jak i procentowo.

Co się tyczy zamówień składowych, to należy zauważyć, iż w cyfrach absolutnych wzrosły one w stosunku do 1926 r. we wszystkich kategorjach handlu, co jest zupełnie zrozumiałe, gdy zwrócimy uwagę na to, iż obroty składowe handlu były w 1927 r. o 59 771 t, tj. o 53,20% wyższe niż w roku poprzednim. Procentowo wykazała I. i II. kategorja wzrost akcyj składowych, III. natomiast — spadek.

Jak z powyższych wywodów wynika, zasadnicza różnica pomiędzy ukształtowaniem zamówień handlu w 1926 r. i w 1927 r. polega na tem, że w 1926 r. kupcy I. i II. kategorji zamówili w Syndykacie o wiele więcej niż odebrali na skład, w ro-

ZAMÓWIENIA HANDLU W POSZCZEGÓLNYCH DZIELNICACH

1927 r. 1926 r.

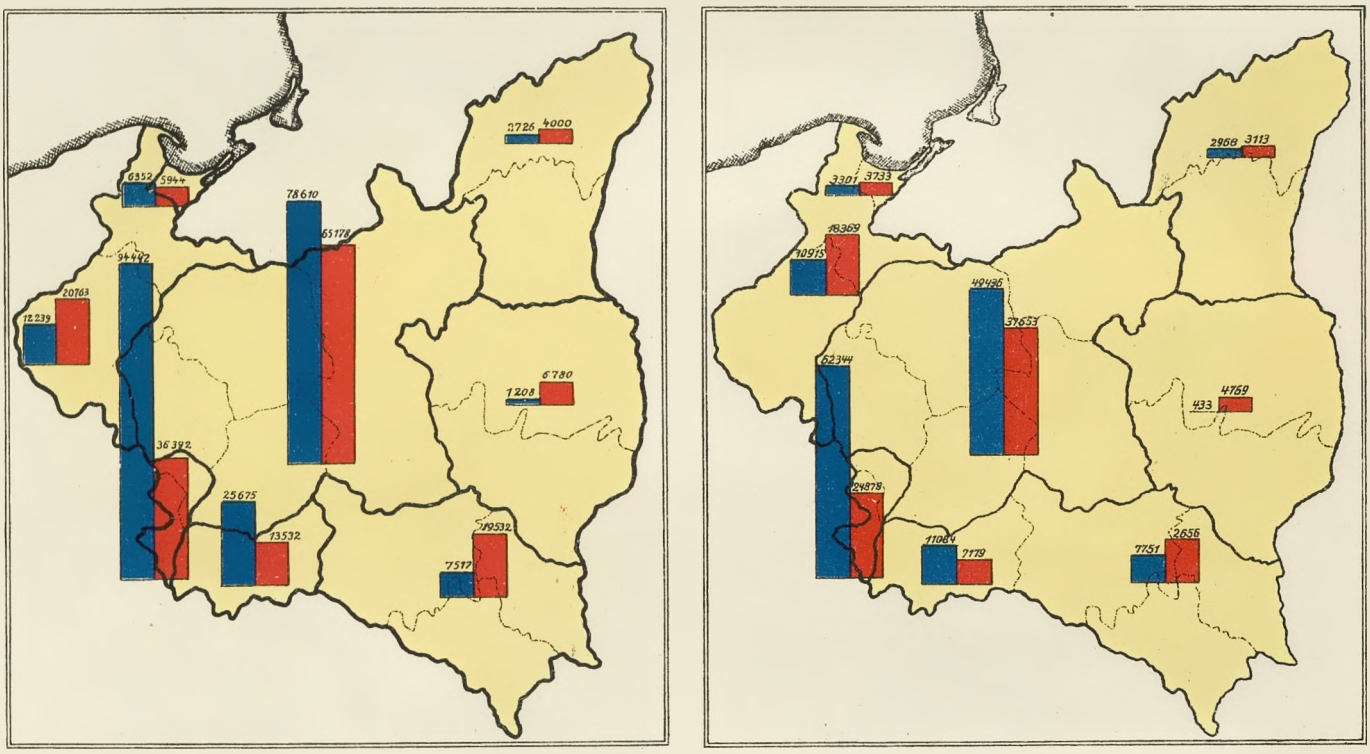

ogólna wysokość zamówień handlu

zamówienia handlu na skład

1927 r.

Wyszczególnienie	Woj. Śląskie i Rejon Dąbrowski	Kongresówka bez Rejonu Dąbrowskiego	Małopolska Zachodnia	Małopolska Wschodnia	Woj. Poznańskie i Pomorskie	Gdańsk	Woj. Wileńskie i Nowogrodzkie	Woj. Poleskie i Wołyńskie	Razem tonn
Handel ogółem	94.442	78.610	25.675	7.517	12.239	6.352	2.726	1.208	228.769
Handel na skład	36.392	65.178	13.532	19.532	20.763	5.944	4.000	6.780	172.121

1926 r.

Wyszczególnienie	Woj. Śląskie i Rejon Dąbrowski	Kongresówka bez Rejonu Dąbrowskiego	Małopolska Zachodnia	Małopolska Wschodnia	Woj. Poznańskie i Pomorskie	Gdańsk	Woj. Wileńskie i Nowogrodzkie	Woj. Poleskie i Wołyńskie	Razem tonn
Handel ogółem	62.344	49.436	11.084	7.751	10.915	3.301	2.968	433	148.232
Handel na skład	24.878	37.653	7.179	12.656	18.369	3.733	3.113	4.769	112.350

ku zaś sprawozdawczym jedynie hurtownicy I. kategorji odegrali czynną rolę w tym względzie, kupcy zaś II. i III. kategorji wykazali rozwój operacyj składowych, uzupełniając swe zapasy w poważnej części nie w drodze bezpośrednich zamówień, lecz za pośrednictwem kupców I. kategorji.

Jakkolwiek podział zamówień na rejony stanowi przedmiot naszych dalszych rozważań, to jednak dla uzupełnienia analizy zamówień handlu, uważamy za stosowne już obecnie wskazać na charakter, jaki nosi handel hurtowy w poszczególnych dzielnicach. W tym celu zamieszczamy obok tablicę VII., przedstawiającą nam stosunek ogólnej ilości zamówień handlu do zamówień handlu na skład za 1927 i 1926 r.

Rozpatrzenie danych, zawartych w tej tablicy, dozwala nam stwierdzić, że niektóre z dzielnic, a mianowicie:

Woj. Śląskie łącznie z Rej. Dąbrowskim,
Kongresówka bez Rejonu Dąbrowskiego i
Małopolska Zachodnia,

kroczyły w okresie sprawozdawczym, podobnie jak w roku poprzednim, drogą ekspansji, gdyż znajdujące się tam placówki handlowe zaopatrywały nietylko teren własny, lecz również i inne rejony.

Na specjalną uwagę zasługuje okoliczność, iż W. M. Gdańsk odebrało w 1926 r. o 432 t więcej, niż zamówiło bezpośrednio w Syndykacie. W roku zaś 1927, zamówienia bezpośrednie W. M. Gdańska były wyższe od zamówień składowych o 408 t, a to z tego względu, że kilku drobniejszych handlarzy z Województwa Pomorskiego, korzystało z pośrednictwa hurtowników gdańskich.

PRZEMYSŁ.

W okresie sprawozdawczym, podobnie jak i w roku 1926, bezpośrednie zamówienia przemysłu stanowiły około 70% ogólnej wysokości zamówień, przeznaczonych dla tej grupy klientów.

Co się tyczy wysokości zapotrzebowania pierwszych czterech w 1926 r. grup przemysłu, to kolejność ich nie uległa zmianie w okresie sprawozdawczym. Najpoważniejszym bowiem odbiorcą Syndykatu w roku 1927 był metalowy przemysł przeróbczy: 94 943 t (w 1926 r. — 58 000 t), drugie miejsce zajęły druciarnie: 32 448 t (14 427 t), na trzeciem miejscu stanęły cynkownie blach: 17 923 tonny (13 871), na czwartem górnictwo: 10 983 t (9 610 t).

Wzrost zamówień przemysłu przeróbczego jest jednym z dowodów stale zwiększającej się w kraju konsumcji wyrobów żelaznych.

Bardzo pocieszającym objawem jest silny wzrost zapotrzebowania przemysłu budowlanego, który w 1926 r. zajmował jedno z ostatnich miejsc (1 509 t), a w 1927 r. stanowi najwyższą pozycję po górnictwie (8 165 t).

Wskaźnikiem zwiększenia się ruchu budowlanego jest wzrost zapotrzebowania na żelazo betonowe i częściowo na żelazo formowe, które przeważnie choć niewyłącznie używane jest do celów budowlanych. Zamówienia na omawiane grupy materjałów, przedstawiają się jak następuje:

	Żelazo: betonowe	Żelazo: formowe
1927 r.	13.508 t	48.352 t
1926 r.	4 149 t	20 618 t
wzrost w tonnach	9 359 t	27 734 t
wzrost w procentach	225,57%	134,51%

W zamówieniach żelaza betonowego i formowego uczestniczyły wszystkie kategorje klienteli prywatnej, Samorządy, Rząd i Huty Syndykatowe, z czego wypływa ,że wzmożenia się ruchu budowlanego w okresie sprawozdawczym nie należy traktować jako zjawiska, znajdującego swe uzasadnienie w działalności inwestycyjnej o charakterze sporadycznym pewnej kategorji klientów.

Poniżej zamieszczone cyfry wskazują, w jakich granicach obracały się zamówienia poszczególnych gałęzi przemysłu w okresach kwartalnych:

Zamówienia przeznaczone dla przemysłu w poszczególnych kwartałach:

	Rok	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.	Razem
Górnictwo	1927	2 910	2 790	2 663	2 620	10 983 t
	1926	1 724	1 072	3 006	3 808	9 610 „
Przemysł metalowy . . .	1927	22 004	21 375	25 947	25 617	94 943 „
	1926	3 864	9 648	22 089	22 399	58 000 „
Druciarnie	1927	9.455	9 897	6.256	6 840	32 448 „
	1926	1 699	3 391	4 537	4 800	14 427 „
Cynkownie blach	1927	8 780	3 503	3 748	1 892	17 923 „
	1926	310	8 787	2 738	2 036	13 871 „
Pryw. przeds. komunikacji	1927	1 308	434	491	342	2 575 „
	1926	68	1 576	592	576	2 812 „
Przemysł budowlany . .	1927	1 203	2 122	3 102	1 738	8 165 „
	1926	347	132	736	294	1 509 „
Przemysł drzewny . . .	1927	137	27	1 367	194	1 725 „
	1926	27	—	700	66	793 „
Cukrownie	1927	291	219	280	281	1 071 „
	1926	323	136	46	16	521 „
Pozost. gałęzie przemysłu	1927	1 986	1 432	2 833	1 572	7 823 „
	1926	471	1 119	1 371	1 579	4 540 „
Razem	1927	48 074	41 799	46 687	41 096	177 656 t
	1926	8 833	25 861	35 815	35 574	106 083 „

Zamówienia przeznaczone dla górnictwa i przeróbczego przemysłu metalowego wykazują w poszczególnych kwartałach bardzo nieznaczne wahania, co świadczy o normalnych warunkach produkcji i stałości konjunktury w tych gałęziach przemysłu.

Zamówienia druciarń i gwoździarni, wymagają bliższych komentarzy. Jak wiadomo, krążyły już od stycznia 1927 r. wieści o mającym się utworzyć syndykacie drutu i gwoździ. W związku z powyższem miał miejsce na rynku wewnętrznym w pierwszych miesiącach okresu sprawozdawczego spekulacyjny zakup drutu i gwoździ. W miarę przedłużania się pertraktacyj o utworzenie syndykatu, nastąpiło w kwartałach III. i IV. pewne odprężenie. Zbliżanie się sezonu zimowego wywarło również wpływ na zmniejszenie się zamówień w tej grupie.

Znacznie gorzej przedstawiała się sytuacja w grupie cynkowni blach. Działalność konkurencyjna cynkowni, zaopatrujących się w blachy na warunkach zapotrzebowania własnego uczestników Syndykatu, z cynkowniami pozostałemi dała się dotkliwie odczuć tym ostatnim. Wyjaśnienie położenia nastąpiło dopiero pod koniec roku sprawozdawczego.

Na ostateczne ustalenie normalnego zapotrzebowania i stopnia zatrudnienia cynkowni krajowych będzie można liczyć dopiero po osiągnięciu zupełnego porozumienia pomiędzy cynkowniami.

Zamówienia prywatnych przedsiębiorstw komunikacji wpływały bardzo nierównomiernie. Utrzymały się one mniejwięcej na poziomie zamówień z 1926 r.

Przemysł drzewny, cukrownie oraz pozostałe gałęzie przemysłu udzieliły Syndykatowi w 1927 r. znacznie większych zamówień, niż w poprzednim okresie sprawozdawczym. Wymienione ostatnio gałęzie przemysłu, jak również i przemysł budowlany, korzystały w wysokim stopniu z pośrednictwa handlu.

RZĄD.

Zamówienia Ministerstwa Komunikacji stanowiły w 1927 r. 98,93% ogólnej wysokości zamówień rządowych, w stosunku zaś do 1926 r. wykazały wzrost o 46 196 t. Zamówienia pozostałych

instytucyj rządowych wzrosły w tym samym czasie o 434 t.

Poniżej podajemy ogólną ilość zamówień Ministerstwa Komunikacji z wyszczególnieniem każdego produktu:

ZAMÓWIENIA MINISTERSTWA KOMUNIKACJI

	Rok:	tonn:	w porównaniu do roku 1926: wzrost tonn:	spadek tonn:
Żelazo sztabowe	1927	7 419	2 627	—
	1926	4 792		
Żelazo bednarskie	1927	223	173	—
	1926	50		
Żelazo formowe	1927	1 009	833	—
	1926	176		
Żelazo uniwersalne	1927	226	206	—
	1926	20		
Drut walcowany	1927	6	6	—
	1926	—		
Blacha cienka poniżej 1 mm	1927	1 757	—	372
	1926	2 129		
Blacha cienka od 1--5 mm	1927	1 281	98	—
	1926	1 183		
Blacha gruba 5 mm i wyżej	1927	1 752	723	—
	1926	1 029		
Półwyroby	1927	590	451	—
	1926	139		
Szyny powyżej 115 mm	1927	77 518	34 639	—
	1926	42 879		
Łubki i podkład. do szyn pow. 115 mm	1927	19 313	6 069	—
	1926	13 244		
Łapki	1927	214	—	494
	1926	708		
Zestawy do kół i części do nich	1927	13 932	1 093	—
	1926	12 839		
Sztuki kute	1927	153	144	—
	1926	9		
Razem	1927	125 393	46 196 t	—
	1926	79 197		

Z zestawienia powyższego wynika, że najsilniejszy wzrost ujawnił się w materjałach nawierzchni kolejowej (o 40 708 t) oraz w grupie żelaza sztabowego (o 2 627 t). Spadek zamówień wykazują jedynie 2 grupy, a mianowicie łapki o 494 t i blacha cienka poniżej 1 mm o 372 t. Ogólnie biorąc, wzrosły zamówienia Min. Kom. w stosunku do 1926 r. o 58,33%.

Wychodząc z założenia, że wysokość zamówień rządowych zależeć będzie w dalszym ciągu przedewszystkiem od faktycznego zapotrzebowania i od programu inwestycyjnego, zakrojonego na szerszą skalę, wyrażamy przekonanie, że w 1928 roku wykażą zamówienia rządowe pomyślniejszy rozwój, niż w okresie sprawozdawczym.

PODZIAŁ ZAMÓWIEŃ PRYWATNYCH NA REJONY

Podział zamówień klienteli prywatnej na rejony w 1927 r. przedstawiony jest na tablicy VIII.

W stosunku do 1926 roku nastąpił we wszystkich dzielnicach wzrost zamówień. Wzrost ten wynosił:

	wg. pochodzenia zam. t	%	wg. przeznaczenia zam. t	%
Woj. Śląskie i Rej. Dąbrowski	61 576	64,55	45 217	59,79
Kongresówka bez Rej. Dąbr.	51 893	75,50	58 518	98,77
Małopolska	18 236	63,28	22 865	59,59
Poznańskie, Pomorze, Gdańsk	10 258	38,49	9 816	23,63
Kresy Wschodnie	2 605	71,45	7 251	86,13
Razem	144 568	64,76	143 667	64,36

Jakkolwiek zamówienia prywatne zwiększyły się w poszczególnych dzielnicach nierównomiernie, to jednak zmiany te nie były tak znaczne, ażeby spowodować przesunięcia w kolejności, jaką skonstatowaliśmy w sprawozdaniu za 1926 r.

Szereg okoliczności skłania Syndykat do poświęcania specjalnej uwagi rozwojowi wpływu zamówień, przeznaczonych dla Kresów Wschodnich i W. M. Gdańska.

Inicjatywa Syndykatu w kierunku utworzenia hurtowych składów żelaza na Kresach, a mianowicie w Brześciu n/B., Kowlu, Lidzie i Równem przyczyniła się w wydatnej mierze do rozwoju zamówień na Kresach Wschodnich.

Zamówienia, przeznaczone dla W. M. Gdańska przedstawiają się w ostatnich dwóch latach jak następuje:

1927 r. 8 068 „
1926 r. 4 897 t
wzrost o 3 171 t tj. o 64,75%

Przy tej sposobności należy zauważyć, że znaczna część zamówień W. M. Gdańska nie jest objęta powyższą statystyką. Dotyczy to mianowicie transakcyj, zawartych na warunkach pośredniego eksportu, które wynosiły:

w 1927 r. 3 666 t
w 1926 r. 1 606 „
wzrost o 2 060 t tj. o 128,27%

PODZIAŁ ZAMÓWIEŃ KLIENTELI PRYWATNEJ NA REJONY ZA 1927 R.

według pochodzenia zamówień.

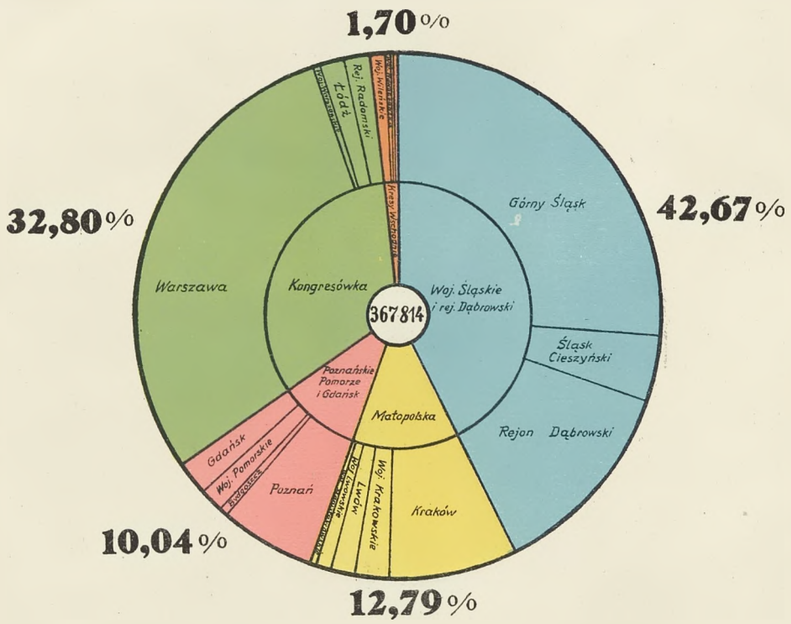

według przeznaczenia zamówień.

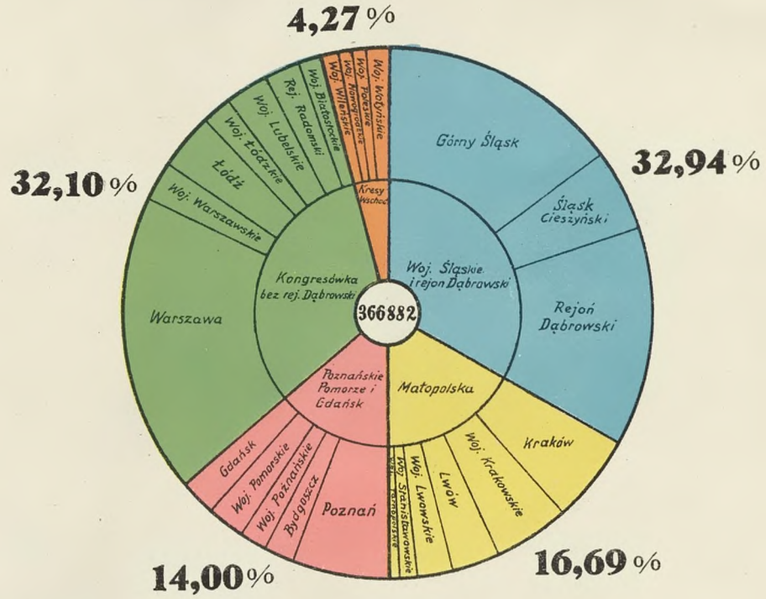

REJONY	TONNY	TONNY	%	%
1. Górny Śląsk	96 884		26,34	
2. Śląsk Cieszyński	15 019		4,08	
3. Rejon Dąbrowski	45 068		12,25	
Razem Wojew. Śląskie i Rejon Dąbrowski		**156 971**		**42,67**
4. Kraków	28 988		7,88	
5. Województwo Krakowskie	7 893		2,15	
6. Lwów	5 209		1,42	
7. Województwo Lwowskie	3 580		0,97	
8. Województwo Stanisławowskie	1 381		0,37	
9. Województwo Tarnopolskie	2		—	
Razem Małopolska:		**47 053**		**12,79**
10. Poznań	21 488		5,84	
11. Bydgoszcz	2 413		0,66	
12. Województwo Poznańskie	94		0,03	
13. Województwo Pomorskie	5 462		1,48	
14. Gdańsk	7 455		2,03	
Razem Poznańskie, Pomorze i Gdańsk		**36 912**		**10,04**
15. Warszawa	108 157		29,41	
16. Województwo Warszawskie	1 463		0,40	
17. Łódź	5 643		1,53	
18. Województwo Łódzkie	22		0,01	
19. Województwo Lubelskie	310		0,09	
20. Rejon Radomski	5 017		1,36	
21. Województwo Białostockie	15		—	
Razem Kongresówka bez Rejonu Dąbrowskiego		**120 627**		**32,80**
22. Województwo Wileńskie	3 774		1,03	
23. Województwo Nowogrodzkie	1 232		0,33	
24. Województwo Poleskie	593		0,16	
25. Województwo Wołyńskie	652		0,18	
Razem Kresy Wschodnie		**6 251**		**1,70**
RAZEM ZAMÓWIENIA PRYWATNE		**367 814**		**100,00**

REJONY	TONNY	TONNY	%	%
1. Górny Śląsk	53 769		14,66	
2. Śląsk Cieszyński	17 641		4,81	
3. Rejon Dąbrowski	49 437		13,47	
Razem Wojew. Śląskie i Rejon Dąbrowski		**120 847**		**32,94**
4. Kraków	19 421		5,29	
5. Województwo Krakowskie	16 986		4,63	
6. Lwów	10 420		2,84	
7. Województwo Lwowskie	8 241		2,25	
8. Województwo Stanisławowskie	4 148		1,13	
9. Województwo Tarnopolskie	2 021		0,55	
Razem Małopolska		**61 237**		**16,69**
10. Poznań	21 634		5,90	
11. Bydgoszcz	6 684		1,82	
12. Województwo Poznańskie	6 489		1,77	
13. Województwo Pomorskie	8 487		2,31	
14. Gdańsk	8 068		2,20	
Razem Poznańskie, Pomorze i Gdańsk		**51 362**		**14,00**
15. Warszawa	67 113		18,29	
16. Województwo Warszawskie	8 370		2,28	
17. Łódź	12 796		3,49	
18. Województwo Łódzkie	6 904		1,88	
19. Województwo Lubelskie	9 832		2,68	
20. Rejon Radomski	7 887		2,15	
21. Województwo Białostockie	4 864		1,33	
Razem Kongresówka bez Rejonu Dąbrowskiego		**117 766**		**32,10**
22. Województwo Wileńskie	4 134		1,13	
23. Województwo Nowogrodzkie	3 083		0,84	
24. Województwo Poleskie	3 318		0,90	
25. Województwo Wołyńskie	5 135		1,40	
Razem Kresy Wschodnie		**15 670**		**4,27**
RAZEM ZAMÓWIENIA PRYWATNE		**366 882**		**100,00**

Zamieszczone poniżej zestawienie wykazuje, iż udział procentowy poszczególnych dzielnic w ogólnej wysokości zamówień prywatnych, uległ w okresie sprawozdawczym w stosunku do 1926 r. pewnym zmianom, wynosił on bowiem:

	według pochodzenia zamówień:		wedł. przeznaczenia zamówień:	
	1927 r.	1926 r.	1927 r.	1926 r.
Woj. Śląskie i Rej. Dąbrow.	42,67%	42,73%	32,94%	33,88%
Kongresówka bez Rej. Dąbr.	32,80 „	30,79 „	32,10 „	26,54 „
Małopolska	12,79 „	12,91 „	16,69 „	17,20 „
Poznańskie, Pomorze, Gdańsk	10,04 „	11,94 „	14,00 „	18,61 „
Kresy Wschodnie	1,70 „	1,63 „	4,27 „	3,77 „
	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

W stosunku do 1926 r. stwierdzamy wzrost udziału procentowego zamówień przeznaczonych dla Kongresówki o 5,56% i dla Kresów Wschodnich o 0,50%. Spadek natomiast zamówień, przeznaczonych dla Województw Poznańskiego i Pomorskiego łącznie z W. M. Gdańskiem o 4,61%, a Wojew. Śląskiego łącznie z Rej. Dąbrowskim o 0,94%, oraz dla Małopolski o 0,51%.

Ogólny pogląd na konsumcję żelaza klienteli prywatnej w każdej dzielnicy z uwzględnieniem zapotrzebowania handlu na skład i zamówień reszty odbiorców (przemysł, samorządy i różni) daje nam tablica IX.

Przechodząc do bardziej szczegółowej analizy zamówień, przeznaczonych dla poszczególnych części kraju, zamieszczamy poniżej zestawienie zbytu produktów zsyndykowanych w 1927 r. z podziałem na województwa i głowę ludności.

ZBYT WYROBÓW ZSYNDYKOWANYCH W 1927 r. Z PODZIAŁEM NA POSZCZEGÓLNE WOJEWÓDZTWA I W PRZELICZENIU NA GŁOWĘ LUDNOŚCI.

Województwo	Powierzchnia każdego rejonu w km²	Ilość mieszkańców wg. spisu z 30. IX. 1921 r.	Zbyt żelaza 1927 r. wg. statystyki odbiorców	
			w tonnach	w kg. na głowę ludności
Śląskie	4 230	1 124 967	71 410	63,48
Warszawskie	29 431	3 049 511	75 483	24,75
Kieleckie	25 736	2 535 781	57 324	22,61
Krakowskie	17 448	1 992 810	36 407	18,27
Poznańskie	26 528	1 967 865	34 807	17,69
Pomorskie	16 386	935 643	8 487	9,07
Łódzkie	19 034	2 252 769	19 700	8,74
Lwowskie	27 024	2 718 014	18 661	6,87
Lubelskie	31 160	2 087 951	9 832	4,71
Wileńskie	29 109	1 005 565	4 134	4,11
Nowogrodzkie	22 692	800 761	3 083	3,85
Poleskie	42 280	879 417	3 318	3,77
Białostockie	32 450	1 301 858	4 864	3,74
Wołyńskie	30 274	1 437 569	5 135	3,57
Stanisławowskie	18 368	1 339 191	4 148	3,10
Tarnopolskie	16 240	1 428 520	2 021	1,41
Ogółem zamówienia prywatne (bez W. M. Gdańska)	388 390 km²	26 858 192 m.	358 814 t	13,36 kg
Zamówienia Rządu, Samorządów i Hut Syndykatowych			169 965 „	6,33 „
Ogółem na głowę ludności				19,69 kg

OGÓLNA WYSOKOŚĆ ZAMÓWIEŃ KLIENTELI PRYWATNEJ I SAMORZĄDÓW

według statystyki odbiorców

1927 r. **1926 r.**

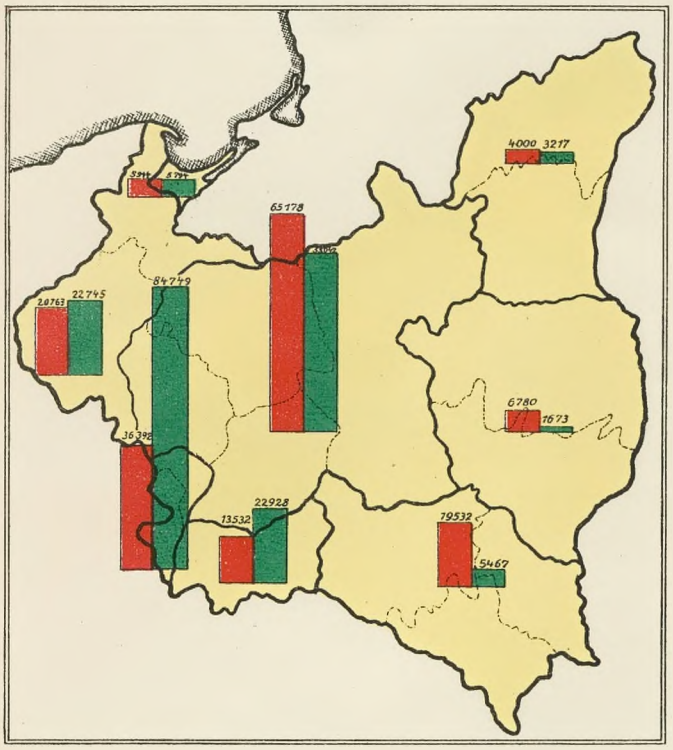

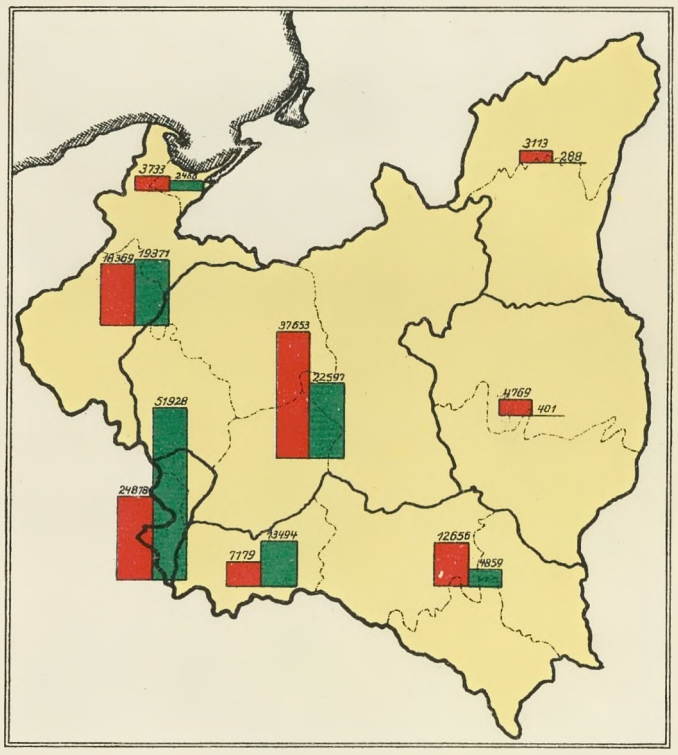

Handel na skład — Pozostali odbiorcy

Na pozycję pozostali odbiorcy składają się:

	1927 r.	1926 r.
Przemysł	177 656 t	106 083 t
Samorządy	1 188 „	1 933 „
Różni	17 105 „	4 782 „
	195 949 t	112 798 t

1 9 2 7 r.

Wyszczególnienie	Woj. Śląskie i Rejon Dąbrowski	Kongresówka bez Rejonu Dąbrowskiego	Małopolska Zachodnia	Małopolska Wschodnia	Woj. Poznańskie i Pomorskie	Gdańsk	Woj. Wileńskie i Nowogrodzkie	Woj. Poleskie i Wołyńskie	Razem tonn
Handel na skład	36.392	65.178	13.532	19.532	20.763	5.944	4.000	6.780	172.121
Pozostali odbiorcy	84.749	53.042	22.928	5.467	22.745	2.128	3.217	1.673	195.949
Razem	121.141	118.220	36.460	24.999	43.508	8.072	7.217	8.453	368.070

1 9 2 6 r.

Wyszczególnienie	Woj. Śląskie i Rejon Dąbrowski	Kongresówka bez Rejonu Dąbrowskiego	Małopolska Zachodnia	Małopolska Wschodnia	Woj. Poznańskie i Pomorskie	Gdańsk	Woj. Wileńskie i Nowogrodzkie	Woj. Poleskie i Wołyńskie	Razem tonn
Handel na skład	24.878	37.653	7.179	12.656	18.369	3.733	3.113	4.769	112.350
Pozostali odbiorcy	50.928	22.597	13.494	4.859	19.371	860	288	401	112.798
Razem	75.806	60.250	20.673	17.515	37.740	4.593	3.401	5.170	225.148

Uwaga: W powyższej tablicy uwzględnione są jedynie zamówienia przydzielone hutom na poczet kwot udziałowych. Pozatem przyjęto na warunkach pośredniego eksportu dla stoczni gdańskiej w 1926 r. — 1606 t, w r. 1927 — 3 666 t, co uwzględniono w wykresie celem lepszego zobrazowania zamówień W. M. Gdańska.

Badając bliżej cyfry konsumcji wyrobów zsyndykowanych zamieszczone w powyższem zestawieniu, zauważymy, że rozpięcie pomiędzy poszczególnemi województwami jest bardzo znaczne, waha się bowiem pomiędzy 63,48 kg (Województwo Śląskie) a 1,41 kg (Woj. Tarnopolskie).

Konsumcja wyrobów zsyndykowanych w najbardziej uprzemysłowionych częściach kraju, a mianowicie w województwach: śląskiem, warszawskiem, kieleckiem, krakowskiem, poznańskiem, pomorskiem i łódzkiem, wahała się w granicach od 63,48 do 8,74 kg na głowę ludności; w województwach o charakterze rolniczym, a mianowicie: lubelskiem, wileńskiem, nowogrodzkiem, poleskiem, białostockiem, wołyńskiem, stanisławowskiem i tarnopolskiem od 4,71 do 1,41 kg; pośrednie stanowisko zajmuje: województwo lwowskie (charakter przemysłowo-rolniczy), konsumujące 6,87 kg na głowę ludności.

Omawiane zestawienie określa podział ogólnej wysokości zamówień prywatnych na poszczególne województwa, co nie daje jednak całkowitego obrazu krajowej konsumcji wyrobów zsyndykowanych na głowę ludności. W cyfrach powyższych należałoby bowiem uwzględnić również zapotrzebowanie Rządu, Samorządów i Hut Syndykatowych, którego ze zrozumiałych względów nie można dzielić na województwa. Ogólna ilość produktów zsyndykowanych, odebranych przez Rząd, Samorządy i Huty Syndykatowe, wynosiła w roku 1927 — 161 897 t,

tj. na głowę ludności	6,33 kg
dodawszy zaś do tej cyfry przeciętną zamówień prywatnych na głowę ludności, a mianowicie:	13,36 „
otrzymamy w rezultacie	19,69 „

Cyfra ta nasuwa jednakowoż pewne zastrzeżenia, przy obliczeniu bowiem konsumcji na głowę ludności w 1927 r. należałoby wziąć za podstawę obliczenia, ilość mieszkańców z dnia 1. I. 1927 r., a nie z dnia 30. IX. 1921 r.

Niestety, od czasu ostatniego spisu ludności upłynęło już kilka lat, obecna zaś ilość mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej nie jest nam dokładnie znana; wynosi ona według szacunku Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 1 stycznia 1927 r. 29 589 000.

Biorąc za podstawę obliczenia ostatnio wymienioną cyfrę, wynikałoby, że konsumcja produktów zsyndykowanych na głowę ludności wynosiła w 1927 r. nie 19,69 kg, lecz 17,87 kg.

Zbyt na 1 km² wynosił w Polsce w 1927 r. 1 361 kg.

ZBYT ŻELAZA BETONOWEGO I FORMOWEGO W LATACH 1926 i 1927 Z UWZGLĘDNIENIEM POSZCZEGÓLNYCH REJONÓW.

Ze względu na okoliczność, iż zamówienia w grupach żelaza betonowego i formowego, jako związanych ściśle z rozwojem ruchu budowlanego, są przedmiotem szczególnego zainteresowania uczestników Syndykatu, czynników rządowych i sfer gospodarczych, zamieszczamy poniżej tablicę, przedstawiającą zbyt żelaza betonowego i formowego w latach 1926 i 1927 z uwzględnieniem poszczególnych rejonów.

(w tonnach)

Rejony wg. statystyki odbiorców	1926 r.			1927 r.			wzrost zbytu żelaza betonowego i formowego w tonnach
	żelazo betonowe	żelazo formowe	Razem	żelazo betonowe	żelazo formowe	Razem	
Górny Śląsk	615	3 514	4 129	1 147	7 266	8 413	4 284
Śląsk Cieszyński	298	379	677	843	793	1 636	959
Rejon Dąbrowski	528	1 651	2 179	951	3 842	4 793	2 614
Kraków	275	338	613	1 530	631	2 161	1 548
Województwo Krakowskie	142	293	435	797	805	1 602	1 167
Lwów	177	822	999	607	1 763	2 370	1 371
Województwo Lwowskie	39	353	392	135	602	737	345
„ Stanisławowskie	14	25	39	48	65	113	74
„ Tarnopolskie	8	23	31	32	30	62	31
Poznań	167	2 887	3 054	816	3 797	4 613	1 559
Bydgoszcz	39	909	948	100	1 269	1 369	421
Województwo Poznańskie	18	1 275	1 293	186	2 497	2 683	1 390
„ Pomorskie	129	512	641	177	1 141	1 318	677
Gdańsk	159	1 139	1 298	641	2 193	2 834	1 536
Warszawa	360	3 048	3 408	3 650	11 235	14 885	11 477
Województwo Warszawskie	16	289	305	429	629	1 058	753
Łódź	8	1 098	1 106	248	3 279	3 527	2 421
Województwo Łódzkie	99	349	448	169	1 624	1 793	1 345
„ Lubelskie	13	450	463	—	1 160	1 160	697
Rejon Radomski	86	28	114	40	318	358	244
Województwo Białostockie	1	30	31	45	185	230	199
„ Wileńskie	73	121	194	64	344	408	214
„ Nowogrodzkie	6	—	6	41	—	41	35
„ Poleskie	6	15	21	7	38	45	24
„ Wołyńskie	48	33	81	3	148	151	70
Razem zamówienia prywatne	3 324	19 581	22 905	12 706	45 654	58 360	35 455
Samorządy	716	497	1 213	314	470	784	— 429
Rząd	109	331	440	488	1 332	1 820	1 380
Huty Syndykatowe	—	209	209	—	896	896	687
Ogółem:	4 149	20 618	24 767	13 508	48 352	61 860	37 093

Z tablicy tej wynika, że wzmożenie się zbytu żelaza betonowego i formowego w 1927 r. w stosunku do 1926 r. zarysowało się we wszystkich rejonach, to znaczy, że zamówienia klienteli prywatnej wykazały odnośnie do omawianych produktów tendencję zwyżkową na całym obszarze Państwa.

Biorąc pod uwagę, iż ośrodkami, które ogniskują w sobie przeważającą część konsumcji wyrobów zsyndykowanych są miasta, zamieszczamy na str. 32 zestawienie, w którem wyszczególniliśmy miasta wojewódzkie (tłustemi czcionkami), wszystkie miasta liczące ponad 30 000 ludności, oraz szereg miast mniejszych, które wzbudzić mogą specjalne zainteresowanie uczestników Syndykatu (Baranowicze, Borysław, Gdynia, Tczew itp.), wraz z podaniem ilości materjałów, odebranych przez te miasta w porządku kolejnym, jaki, z uwagi na siłę konsumcyjną w 1927 r., przypada im w udziale.

Z zestawienia tego wynika, że powyżej 10 000 ton odebrało 9 miast (w tem 6 miast wojewódzkich), na które przypada łącznie 203 532 t, tj. przeszło połowa (55,48%) ogólnej wysokości zamówień prywatnych.

Na następną grupę, a mianowicie na 20 miast (w tem 5 miast wojewódzkich), które odebrały od 1000 do 10 000 t, przypada łącznie 59 512 t tj. 16,22% ogólnej wysokości zamówień prywatnych.

Ostatnia wreszcie grupa (poniżej 1000 t), do której należy między innemi 5 miast wojewódzkich, stanowi najniższy odsetek, bo zaledwie 3,29% ogólnej wysokości zamówień prywatnych.

W cyfrach absolutnych wykazują wszystkie grupy w stosunku do 1926 r. wzrost zamówień, a mianowicie:

w grupie	I-szej (9 miast)	87 483 t	tj. o 75,38%
„	II-giej (20 „)	18 070 t	tj. o 43,60%
„	III-ciej (22 „)	4 044 t	tj. o 50,46%
„	inne miejscowości	34 070 t	tj. o 59,04%
	Razem o	143 667 t	tj. o 64,36%

EKSPORT POŚREDNI

Transakcje na warunkach pośredniego eksportu przeprowadzał Syndykat bez obciążenia kwot udziałowych hut, wobec czego nie są one uwzględnione w niniejszej statystyce.

Zamówienia na pośredni eksport wynosiły w 1927 r. 22 938 t czyli, że w stosunku do 1926 r. wykazały one nadwyżkę o 6 255 t.

Z ogólnej wysokości zamówień na warunkach pośredniego eksportu przypadało na:

Wojew. Śląskie i Rejon Dąbrowski	16 665 t
W. M Gdańsk	3 666 „
Kongresówkę bez Rejonu Dąbrowsk.	1 295 „
Małopolskę Zachodnią	1 100 „
Wojew. Poznańskie i Pomorskie . .	189 „
Małopolskę Wschodnią	23 „

Najpoważniejsze pozycje stanowiły: blachy cienkie poniżej 1 mm do cynkowania, a mianowicie 10 058 t w 1927 r. wobec 6 225 t w 1926 r., oraz blachy grube 4 364 t w 1927 r. wobec 1 962 t w 1926 r.

KONSUMCJA WYROBÓW ZSYNDYKOWANYCH W POSZCZEGÓLNYCH MIASTACH.

Miasta	według statystyki odbiorców 1927 Tonny	Razem	1926 Tonny	Razem
Warszawa	67 113		29 455	
Katowice	32 027		15 290	
Poznań	21 634		20 627	
Kraków	19 421		11 269	
Będzin	16 589		13 503	
Bielsko-Biała	12 948		7 658	
Łódź	12 796		6 822	
Sosnowiec	10 584		4 796	
Lwów	10 420	203 532 t	6 629	116 049 t
W. M. Gdańsk	8 068		4 897	
Bydgoszcz	6 684		5 320	
Grudziądz	5 162		3 378	
Król. Huta	4 953		4 751	
Lublin	4 846		2 995	
Dąbrowa Górnicza	3 790		2 739	
Włocławek	3 010		2 259	
Częstochowa	2 723		2 422	
Wilno	2 590		1 927	
Stanisławów	2 390		1 280	
Tarnów	2 331		1 360	
Kielce	2 128		507	
Równe	1 810		1 075	
Przemyśl	1 703		1 123	
Radom	1 534		1 576	
Kowel	1 289		717	
Kalisz	1 211		922	
Toruń	1 124		761	
Rzeszów	1 103		931	
Grodno	1 063	59 512 t	502	41 442 t
Białystok	958		1 000	
Brześć n. B.	931		928	
Tarnopol	921		555	
Łuck	869		647	
Kołomyja	811		525	
Gdynia	751		97	
Piotrków	668		530	
Zawiercie	619		136	
Chełm	618		371	
Gniezno	559		355	
Tomaszów Mazowiecki	483		176	
Cieszyn	473		300	
Stryj	466		281	
Baranowicze	462		164	
Nowy Sącz	427		343	
Płock	397		346	
Pińsk	397		181	
Tczew	365		347	
Inowrocław	306		270	
Pabjanice	264		190	
Drohobycz	207		225	
Nowogródek	106	12 058 t	47	8 014 t
Razem		275 102 t		165 505 t
Inne miejscowości		91 780 „		57 710 „
Ogółem zamówienia prywatne		366 882 t		223 215 t

UWAGA: W zestawieniu powyższem nie uwzględniono transakcyj na warunkach pośredniego eksportu dla W. M. Gdańska (1927: 3666 t, 1926: 1606 t).

TRANSAKCJE HUT POZA KWOTAMI UDZIAŁOWEMI

Reasumując wyniki, uzyskane na podstawie analizy ruchu zamówień, uważamy za stosowne podkreślić, że w 1927 r. podobnie jak i w roku poprzednim, dokonywały huty licznych transakcyj poza kwotami udziałowemi, niezależnie od zamówień otrzymanych przez Syndykat. Na pozycje te składały się:

1. transakcje materjałami niezsyndykowanemi,
2. szeroko pojęte zapotrzebowanie własne uczestników Syndykatu,
3. eksport bezpośredni.

Należy to mieć stale na uwadze przy ocenie o g ó l n e j konsumcji żelaza na rynku krajowym, która jest znacznie wyższa od cyfry, obejmującej sobą wyłącznie zbyt wyrobów zsyndykowanych.

UWAGI KOŃCOWE

Jakkolwiek statystyka Syndykatu nie obejmuje dotychczas całkowitego zbytu polskiej produkcji hutniczej, to jednak daje nam ona dostateczny materjał do wygłoszenia sądu, że nasz przemysł hutniczy ma najcięższe chwile poza sobą.

Ustabilizowanie się stosunków na wewnętrznym rynku żelaznym i stopniowy wzrost pojemności tego rynku są dla każdego widoczne.

WPŁYWY SYNDYKATU W GOTÓWCE, WEKSLACH I W DRODZE ROZLICZEŃ ZA 1926 I 1927 R.

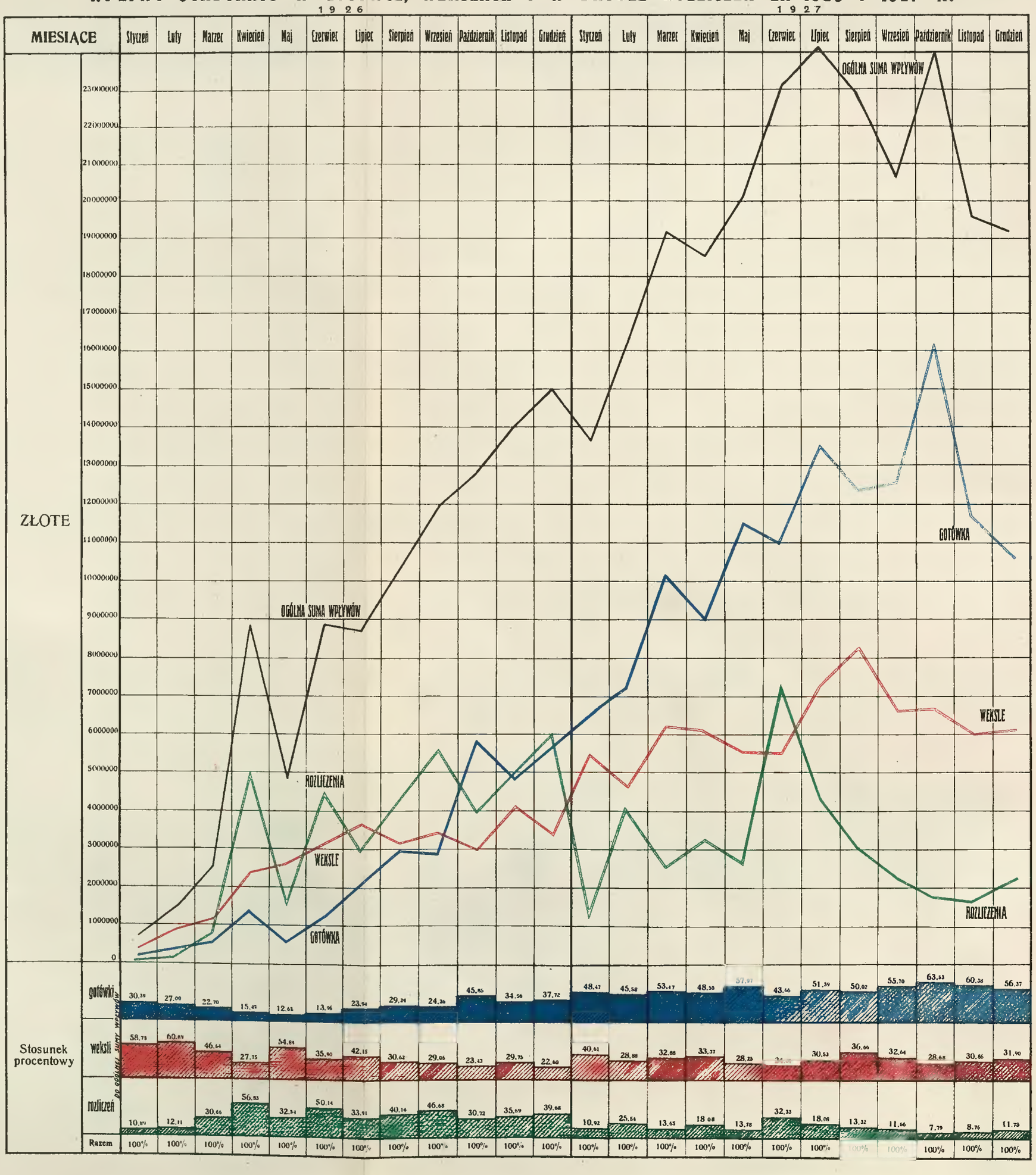

SPRAWY FINANSOWE

Obroty pieniężne Syndykatu w okresie sprawozdawczym przedstawiały się następująco:

	Obroty dokonane na warunkach normalnych w zł	Obroty w eksporcie pośrednim w zł	Razem w roku 1927 w zł
Styczeń	13 700 512,55	456 792,29	14 157 304,84
Luty	16 300 707,76	418 865,70	16 719 573,46
Marzec	19 250 108,74	354 082,23	19 604 190,97
Kwiecień	18 588 493,47	775 208,20	19 363 701,67
Maj	20 142 680,38	1 165 310,18	21 307 990,56
Czerwiec	23 114 596,63	488 808,98	23 603 405,61
Lipiec	24 430 844,13	867 211,60	25 298 055,73
Sierpień	22 985 234,81	714 282,77	23 700 063,58
Wrzesień	20 833 991,35	1 044 349,30	21 878 340,65
Październik	24 043 700,70	609 241,78	24 652 942,48
Listopad	19 687 459,98	231 349,32	19 918 809,30
Grudzień	19 277 293 74	840 149,76	20 117 443,50
Razem za rok 1927	242 355 624,24	7 966 198 11	250 321 822,35
1926	109 054 387,01	4 932 649 41	113 987 036,42

Stosunek wzajemny wpływów gotówkowych, wekslowych i rozrachunków z hutami w poszczególnych miesiącach okresu sprawozdawczego przedstawiony jest w wykresie graficznym (Tablica X.). W wykresie tym uderza w pierwszej linji w stosunku do roku poprzedniego, mimo obniżenia skonta kasowego z 3% na 2%, znaczny wzrost wpływów gotówkowych; osiągnęły one w miesiącu październiku 63,53% ogólnej sumy wpływów. Z powyższem zjawiskiem idzie w parze znaczne obniżenie wpływów wekslowych (w październiku zaledwie 28,68%) oraz bezpośrednich rozliczeń odbiorców z uczestnikami Syndykatu (w tym samym miesiącu tylko 7,79%).

W roku 1927 zaprotestowano ogółem weksli na sumę złotych 1 586 345,95 co w stosunku procentowym do ogólnej sumy portfelu wekslowego daje za poszczególne miesiące następujące cyfry:

za styczeń	2,00%	za lipiec	1,97%
„ luty	2,65%	„ sierpień	3,86%
„ marzec	1,38%	„ wrzesień	2,75%
„ kwiecień	0,53%	„ październik	1,64%
„ maj	1,02%	„ listopad	2,21%
„ czerwiec	2,40%	„ grudzień	2,16%

Zestawienie niniejsze wykazuje znaczny wzrost protestów w miesiącu sierpniu roku sprawozdaw-

czego, spowodowany oddaniem do protestu większej ilości weksli jednej z poważniejszych firm handlowych. Dzięki odpowiednim zarządzeniom Syndykatu pokrycie powyższej pretensji jest zabezpieczone. Poza sierpniem nie osiągnęły protesty wekslowe w żadnym miesiącu nienaturalnej wysokości, a ich stosunek procentowy do ogólnej sumy zainkasowanych weksli był jak z wykresu (Tabl. XI.) wynika, bardzo zbliżony do analogicznego zestawienia protestów Banku Polskiego z roku 1927.

T A B L I C A XI.

STOSUNEK PROCENTOWY WEKSLI PROTESTOWANYCH DO OGÓLNEJ SUMY PORTFELU WEKSLOWEGO W BANKU POLSKIM I W SYNDYKACIE POLSKICH HUT ŻELAZNYCH

ZA CZAS od 1. IX. 1925 r. do 31. XII. 1927 r.

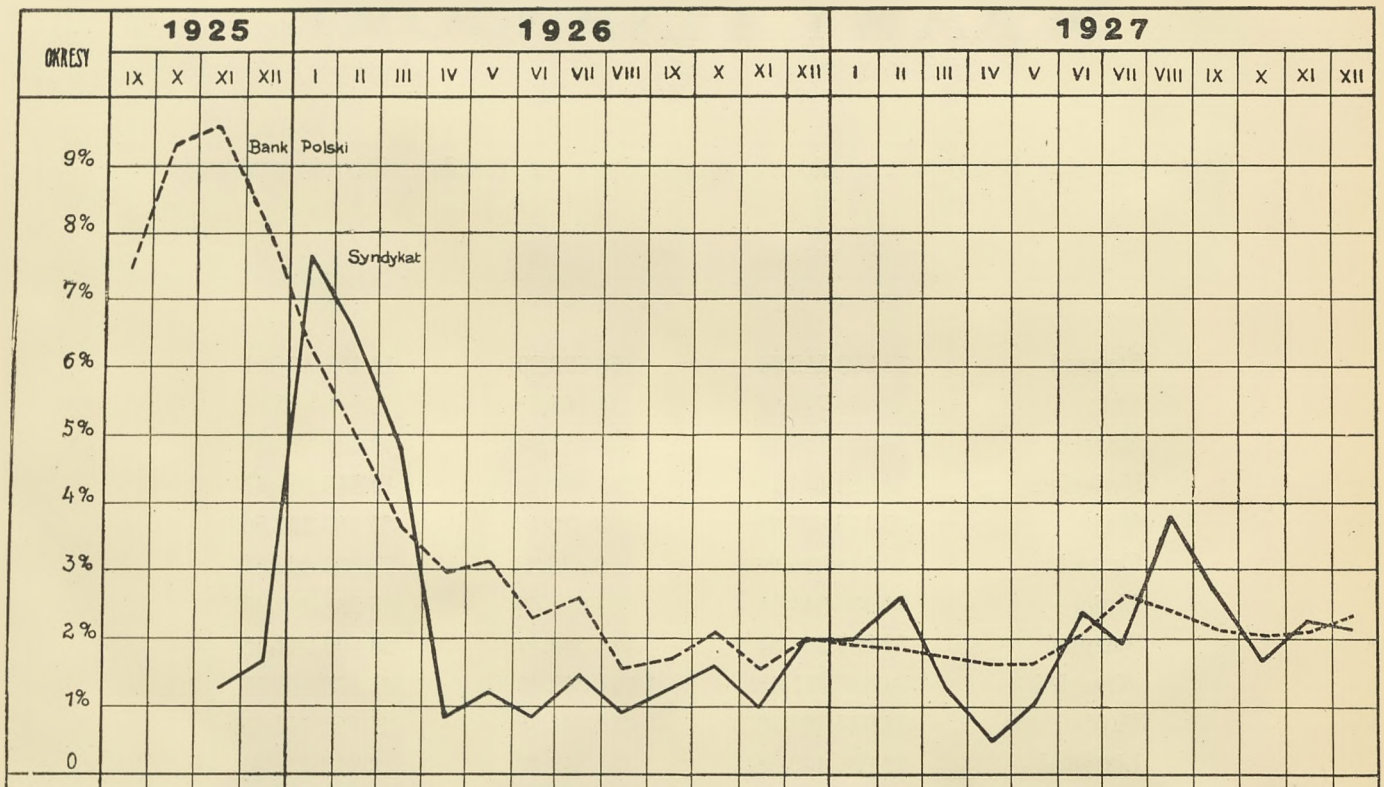

OKRESY	1925 IX	X	XI	XII	1926 I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	1927 I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Bank Polski %	7.40	9.20	9.50	8.10	6.24	4.95	3.67	3.02	3.10	2.28	2.58	1.54	1.68	2.07	1.56	1.93	1.96	1.93	1.72	1.68	1.69	2.10	2.55	2.34	2.16	2.03	2.05	2.34
Syndykat %	—	—	1.25	1.67	7.66	6.34	4.82	0.80	1.17	0.86	1.45	0.90	1.25	1.60	1.01	2.00	2.00	2.65	1.38	0.53	1.02	2.40	1.97	3.86	2.75	1.64	2.21	2.16

Poważne zwiększenie obrotów Syndykatu zmusiło Zarząd do poczynienia starań o podwyższenie kredytów dyskontowych; starania te zostały uwieńczone pomyślnym skutkiem i już począwszy od drugiej połowy roku sprawozdawczego byliśmy w możności cały materjał wekslowy inkasowany od odbiorców redyskontować we własnym zakresie i pokrywać należytości uczestników Syndykatu wyłącznie w gotówce. Poza pokaźnemi kredytami w bankach prywatnych (Banque Franco-Polonaise w Paryżu, Oddział w Katowicach, Bank Handlowy w Warszawie, Oddział w Katowicach) rozporządza dziś Syndykat kredytem dyskontowym w Banku Polskim w wysokości 10 miljonów złotych i w Banku Gospodarstwa Krajowego, Oddział w Katowicach w wysokości 5 miljonów złotych.

Zapłata należności uczestników Syndykatu odbywała się w roku 1927 podobnie jak w poprzednim okresie sprawozdawczym w myśl § 9, ustępu 3 umów Zjednoczeń Grupowych, a mianowicie w ten sposób, że wszelkie sumy wpływające z inkasa bądź bezpośrednio, bądź też pośrednio z redyskontu weksli, przekazywaliśmy niezwłocznie hutom, w możliwie równomiernych kwotach, w stosunku procentowym do sum obrachunkowych. Dopiero w ostatnim miesiącu roku sprawozdawczego umożliwiliśmy zapłatę należytości hutom w stałych dwóch terminach miesięcznych, a mianowicie 10-go i 25-go każdego miesiąca za dostawy z miesiąca poprzedniego gotówką. Sprawa ta sfinalizowaną została ostatecznie dopiero w r. 1928.

Wysokie obroty Syndykatu zmusiły nas do poświęcenia specjalnej uwagi inkasowaniu należytości.

Pogląd na wpływy pieniężne w poszczególnych miesiącach 1927 r. daje tablica poniższa.

Stan wypłat hutom za dostawy materjałów grupowych w poszczególnych miesiącach 1927 r. w stosunku do ogólnej sumy faktur.

Miesiąc dostawy	Dekada I. pierwszego miesiąca po dostawie	Dekada II. pierwszego miesiąca po dostawie	Dekada III. pierwszego miesiąca po dostawie	I. dekada drugiego miesiąca po dostawie	Data wypł. 100%
styczeń	40%	67%	100%	—	28. 2. 1927
luty	38%	70%	100%	—	29. 3. „
marzec	39%	56%	88%	100%	6. 5. „
kwiecień	7%	46%	83%	100%	10. 6. „
maj	—	46%	87%	100%	5. 7. „
czerwiec	24%	54%	85%	100%	8. 8. „
lipiec	7%	34%	87%	100%	3. 9. „
sierpień	19%	47%	89%	100%	5. 10. „
wrzesień	9%	50%	81%	100%	9. 11. „
październik	—	32%	75%	100%	5. 12. „
listopad	—	50%	70%	100%	10. 1. 1928
grudzień	—	25%	60%	100%	11. 2. „
Przeciętna mies.	15,3%	48%	83,7%	100%	dn. 6-go drugiego miesiąca po dostawie

Uwaga: Wypłaty za transakcje, zawarte na warunkach pośredniego eksportu nie są w powyższej tablicy uwzględnione, ponieważ stanowią one przedmiot oddzielnego rozrachunku.

Z poniższej tablicy, w której zestawione są według poszczególnych miesięcy przeciętne dzienne salda zapadłe i otwarte, wynika, w jakim stopniu klientela zalegała z zapłatą. Z cyfr zamieszczonych w tej tablicy widzimy, że przeciętny miesięczny stosunek sald zapadłych do sald otwartych wynosił 78,7%.

ZESTAWIENIE

sald płatnych klienteli prywatnej z ogólnem otwartem saldem tejże klienteli wg. przeciętnych dziennych danych za poszczególne miesiące 1927 r. bez transakcyj pozagrupowych.

Miesiące	Salda płatne Zł.	Salda otwarte Zł.	Procentowy stosunek sald płatnych do sald otwartych
Styczeń	4 920 286	6 124 548	80,4%
Luty	4 711 804	5 862 371	80,5%
Marzec	4 960 444	6 854 407	72,3%
Kwiecień	5 999.958	8 342 750	72,1%
Maj	7 650 320	9 749 464	79,5%
Czerwiec	6 999 723	8.589 507	81,6%
Lipiec	8 356 165	10 231 326	81,7%
Sierpień	9 230 106	11 614 765	79,4%
Wrzesień	8 354 038	10 904 346	76,7%
Październik	8 513 577	11 859 653	71,8%
Listopad	8 539 768	9 521 120	89,7%
Grudzień	9 262 600	11 517 880	80,3%
Ogółem za r. 1927	87 498 789	111 172 137	78,7%

Biorąc pod uwagę, że część klienteli, by korzystać ze skonta kasowego, regulowała swe należności gotówką w terminie — zaleganie z zapłatą reszty odbiorców było znacznie większe, niż to z powyższej tablicy wynika. W związku z tem należy stwierdzić, że stosunki finansowe naszej klienteli były w okresie sprawozdawczym często niejednolite. Hurtowny handel dysponował naogół dość łatwo gotówką, metalowy przemysł przeróbczy natomiast miał wciąż jeszcze do przezwyciężenia znaczne trudności finansowe, które — jak mamy nadzieję — dopiero w ciągu roku 1928 będą usunięte.

Przy udzielaniu kredytów postępował Syndykat z największą oględnością, dzięki czemu nie poniósł w 1927 r. żadnych strat, mimo, iż w paru wypadkach natrafił na trudności w terminowem realizowaniu swych pretensyj.

Biblioteka Śląska

TREŚĆ.

Strona

1. Uczestnicy Syndykatu 3

2. Sprawy organizacyjne Syndykatu . . . . . 5— 6

3. Polityka sprzedaży . . . . . 7— 8

4. Polityka cen . . . . . 9—12

5. Statystyka sprzedaży . . . . . 13—33

6. Sprawy finansowe . . . . . 35—38

Biblioteka Śląska w Katowicach
ID: 0030000396400
III 362397/1927

ZAKŁADY GRAFICZNE K. MIARKI,
SP. WYD. Z OGR. ODP. W MIKOŁOWIE.